

คำชี้แจง

ปาฏิโมกขบาลี เป็นแบบที่ใช้สวดในวันทำสังฆอุโบสถตามพระวินยานุฎาต ซึ่งภิกษุในวัดนั้น ๆ ผู้มีฉันทะและอุตสาหะในอันที่จะช่วยรับภาระพระศาสนาแผนกนี้ จะพึงมีไว้ประจำตัว เพื่อได้ท่องบ่นสาธยายให้ขึ้นอกขึ้นใจ มหามกุฏราชวิทยาลัย ได้เล็งเห็นความสำคัญของหนังสือนี้ดังกล่าวแล้ว จึงได้จัดพิมพ์ขึ้น และได้ให้พิมพ์เล่มขนาดเล็ก เพื่อสะดวกในการนำติดตัวไปในที่ต่าง ๆ ได้เสมอ

ในการพิมพ์ครั้งแรก พระมหาทองสืบบจราวณโณ หัวหน้ากองตำรา ได้มอบให้พระอมรมณี (จับ จิตฺตมโฌ ป. ๘) วัดโสมนัสวิหาร แต่ครั้งยังเป็นเปรียญ เป็นผู้เรียบเรียง วิธีเปลี่ยนคำและวิธีใช้ในเบื้องต้นตามเค้าเดิม เพื่อผู้สวดจะได้เปลี่ยนใช้ให้ถูกต้องได้ตามวิธี และในการพิมพ์ครั้งแรกนี้ ได้พิมพ์คำสวดทำยภิกขุปาฏิโมกข์ไว้ด้วย.

ต่อมาเมื่อพิมพ์ครั้งที่ ๒ พระครูพุทธมนต์ปริชา (สนธิ์ กิจจกาโร ป. ๕) วัดบวรนิเวศวิหาร ได้ชำระแก้ไขในที่บางแห่งให้ตรงกับแบบที่ใช้อยู่ในวัดบวรนิเวศวิหาร และได้อธิบายบอกวิธีเปลี่ยน พร้อมทั้งวิธีหาอธิกมาส เพื่ออำนวยความสะดวกให้

แก่ภิกษุผู้สนใจในสังฆกรรมแผนกนี้ยิ่งขึ้น
และเพื่อให้ถูกต้องตามความนิยมที่ใช้อยู่
ในบัดนี้.

ส่วนในการพิมพ์ครั้งหลังนี้ ได้คงไว้
ตามฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๒ มิได้แก้ไขให้แผนก
เพี้ยนไปจากเดิม เป็นแต่ได้ชำระอักษรที่
ผิดพลาดบางแห่ง ให้ถูกต้องเรียบร้อยขึ้น
เท่านั้น.

แผนกตำรากรมมหาจุฬาราชวิทยาลัย ขอ
ขอบพระคุณท่านที่ได้กล่าวมาแล้ว
ตลอดถึงเจ้าหน้าที่ผู้ที่ได้มีส่วนช่วยชำระ
ตรวจทานหนังสือนี้ ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วย
ความเรียบร้อย โดยทั่วกัน.

พระอมราภีรักจิต

หัวหน้ากองตำรา

มหาจุฬาราชวิทยาลัย

๑๘ พฤษภาคม ๒๔๕๐

ภิกขุปาฏิโมกขปาติ

อุโปสถกรรมโต* ปุพฺเพ นววิธํ ปุพฺเพ-
กัจจํ กาทพฺพํ โหติ. ตณฺฐานสมมุชฺชนนฺจ
ตตฺถ ปทีปฺมุชฺชนนฺจ อาสนปณฺณนฺจ
ปานีเยปฺริโกชนีเยปฺภฺจปณฺจ ฉนฺทการหานํ
ภิกฺขุณํ ฉนฺทการณนฺจ เตสฺสฺเสว อกฺตฺ-
โปสถานํ ปาริสฺสุทฺธิยาปํ^๒ อการณนฺจ
อตุกฺขานนฺจ ภิกฺขุคณฺหา จ ภิกฺขุณี-
นโมวาโท จาติ.

ตตฺถ ปุริมานิ จตฺตาริ^๓ ภิกฺขุณํ วตฺตํ
ชานนฺเตหิ อารามิเกหิปี ภิกฺขุหิปี^๔ กตานิ
ปรินิฏฺจิตานิ โหนฺติ.

จนุทาหรณ ปาริสุทฺธิ อารณานิ^๔
ปน อิมิสฺสํ สีมาธิ หตุตฺตปาสํ วิชิตฺวา
นิตินฺนํ ภิภฺชุนํ อภาวโต นตฺถิ.

อุตฺตฺถานํ นาม เอตฺตตฺถกํ อตฺถิกนตฺถํ,
เอตฺตกํ อวตฺถิณฺนตฺถิ เอวํ อุตฺตฺถาภิภฺชุนํ;
อุตฺถินฺนํ ปน สาสเน เหมนตฺถคิมฺหวสฺสา-
นํ วเสน ตีณิ โหนตฺถิ. อธิ เหมนตฺถตฺถ,^๕
อสมฺมิจฺจ อุตฺถมฺหิ อญฺจ อุโปสธา, อิมินา
ปกฺเขน เอโก อุโปสโถ สมฺปตฺตโต
สตฺต อุโปสธา อวตฺถิณฺนา^๖ อิติ เอวํ
สพฺเพหิ อายสฺสมนฺเตหิ อุตฺตฺถานํ ชาเรตฺตพฺพิ.
(รับพร้อมกันว่า เอวํ ภาณเต)

* ผู้แก้ว่าฟังว่า เอวํ อาวุโส หรือ เอวํ

ภิกขุคณนา นาม อิมสฺหิ อุโปสถคฺเคล

อุโปสถตฺถาย^๔ สหฺนฺปิตฺตา ภิกขุ

เอตฺตกาติ ภิกขุหฺนํ คณนา. อิมสฺหิมฺปน

อุโปสถคฺเค^๕ จตฺตารโ^๖ ภิกขุ สหฺนฺปิตฺตา

โหนติ อิติ สหฺเพริ อายสฺสมนฺเตหิ

ภิกขุคณนาปี ชาเรตฺตพฺพา.

(รับพร้อมกันว่า เอวํ ภนฺเต^๗)

ภิกขุหฺนินฺโมวาโท ปน อิทานิ ตาสํ

นตฺถิตาย นตฺถิ. อิติ สกรโณกาสาณํ

ปฺพุพฺพกิจฺจานํ กตฺตตฺตา นิกฺกรโณกาสาณํ

ปฺพุพฺพกิจฺจานํ ปกฺตียา ปรีนฺนิจฺจิตฺตฺตา

เอวนฺตํ นววิธํ ปฺพุพฺพกิจฺจํ ปรีนฺนิจฺจิตฺตํ โหติ.

* ผู้แก่กว่าฟังว่า เอวํ อวฺุโส หรือ เอวํ

นิฏฺฐเต จ ปุพฺพภิกขุเจ สเจ โส ทิวโส
จาทุทฺทสี ปณฺณรสี สามคฺคีนมฺยุตโร
ยถาชฺช อุโปสถ^{๑๑} ปณฺณรโส^{๑๒}, ยาวติกา
จ ภิกขุ กมฺมปฺปตฺตา สงฺฆุโปสถารหา
จตุตฺตาร^{๑๓} วา ตโต วา อติเรกา ปกตตฺตา
ปาราชิกิ อนาปนฺนา สงฺฆเณ วา อนุกุ-
จิตฺตา, เต จ โข หตฺถปาสิ อวิหิตฺวา
เอกสีมายิ จิตา, เตสฺสจ วิกาลโภชนาที.
วเสน วตฺตฺตสภาคาปตฺติโย เจ น
วิขฺชนฺติ; เตสฺสจ หตฺถปาเส หตฺถปาสโต
พหิกรณวเสน วชฺเชตฺตพฺโพ โกจิ
วชนฺนียปฺปคฺคโล เจ นตฺถิ.
เอวณฺตํ อุโปสถกมฺม^{๑๔} อิมหิ จตฺถิ

ลภขณหิ สงฺกหิตฺติ ปตฺตกฺลลํ นาม โหติ

กาตุํ ยุตฺตรูปํ อุโปสถกมฺมสฺส^{๔๕} ปตฺต-

กฺลลตฺตํ วิทิตฺวา อิทานิ กรียมาโน

อุโปสโถ สงฺฆเณ อนฺมานเนตฺพุทฺโธ^{๔๖}

(รับพร้อมกันว่า สาธุ)

ในลำดับต่อไปนี้ ท่านผู้แก้กว่าในสงฆ์
ถ้าไม่ได้สวดเอง ฟังกล่าวคำอชฌณสนาว่า
ดังนี้ :-

ปุพฺพภรณปุพฺพภิจฺจานิ สฺมาเปตฺวา

อิมสฺส นิสินฺนสฺส ภิกฺขุสงฺฆสฺส

อนุมตฺติยา ปาฏิโมกฺขํ อุทฺเทสิตุํ^{๔๗} อชฺฌณสนํ

กโรมิ.

อธิบายวิธีเปลี่ยนบรรพกิจตามลำดับเลข

เชิงอรรถ

๑. ถ้าเป็นวันปวารณา ฟังว่า ปวารณา-
กรรมโต.
๒. ถ้าเป็นวันปวารณา ฟังว่า ออกต-
ปวารณานํ ปวารณายปี.
๓. ถ้ากลางวัน ฟังว่า ตตฺถกํ บุริเมสุ จตฺตฺสุ
กิจฺเจสุ ปทีปกิจฺจํ อิทานิ สุรียาโลกุตฺต
อตุถิตาย นตฺถิ, อปรานิ ตีณิ.
๔. ถ้าไม่มีอารามิกะ ช่วยจัด มีแต่ภิกษุ
สามเณร ว่า สามเณเรหิปี ภิกฺขุหิปี
แทน อารามิกะหิปี ภิกฺขุหิปี.

๕. ถ้าเป็นวันปวารณา ฟังว่า ปวารณา-
อาหารณานิ.

๖. ถ้าเป็นคิมหฤตฺถุ ฟังว่า คิมุโหตฺถุ ถ้าเป็น
วัสสานฤตฺถุ ฟังว่า วสฺสานโนตฺถุ.

๗. นี่เป็นฤตฺถุที่ไม่มีอิทกมาส ไม่มีปวารณา
และเป็นอุโบสถต้น คือ อุโบสถที่ ๑ ถ้า
เป็นอุโบสถที่ ๒ คือล่วงแล้ว ๑ ปัจจุบัน ๑
ยังเหลืออยู่อีก ๖ ฟังว่า อฏฺฐ อุโปสฺสา,
อิมิณา ปกฺเขน เอโก อุโปสฺสโธ สมฺปตฺโต,
เอโก อุโปวโธ อจฺจิกฺกนฺโธ ฉ อุโปสฺสา
อวตฺติฏฺฐา. ถ้าล่วงแล้ว ๒-๓-๔-๕-๖
อุโบสถยังเหลืออยู่ ๕-๔-๓-๒-๑ อุโบสถ
ฟังว่า อฏฺฐ อุโปสฺสา, อิมิณา ปกฺเขน

เอโก อุโปสถो สมปत्तो,
เทว
ตโย
จตุตทาโร อุโปสธา อติกนฺต,
ปญจ
น

ปญจ
จตุตทาโร อุโปสธา อวสิฏฺฐา
ตโย
เทว

เอโก อุโปสถो อวสิฏฺโฐ.
ถ้าล่วง ๗ อุโบสถ ปัจจุบัน ๑ รวม
เป็น ๘ อุโบสถบริบูรณ์ ฟังว่า อฏฺฐ

อุโปสธา, อิมินา ปกฺเขน เอโก อุโปสโธ
สมฺปตฺโต, สตฺต อุโปสธา อติกฺกนฺตา,
อภฺจ อุโปสธา ปริปุณฺณา. ถ้าฤดูที่มี
อธิกมาส พึ่งว่า อธิกมาสวเสน ทส
อุโปสธา, อิมินา ปกฺเขน เอโก อุโปสโธ
สมฺปตฺโต, นว อุโปสธา อวตฺติฏฺฐา.
อุโปสธที่ ๒-๓ ฯลฯ ที่ ๑๐ ก็ให้เปลี่ยน
ทำนองเดียวกับฤดูที่ไม่มีอธิกมาส ต่างกัน
แต่ที่ต้องเติมคำว่า อธิกมาสวเสน เข้า
ข้างหน้าเสมอเท่านั้น.

อนึ่ง การบอกอธิกมาสนั้น ให้บอก
ตามฤดูเดือนแห่งอธิกมาสที่มาถึงเข้า ถ้า
อธิกมาสมาในฤดูใด ก็พึงบอกในฤดูนั้น

เพราะอชิกมาสไม้ได้มาประจำอยู่เดือน ๘
ทุกปีไป บางปีก็มาในเดือน ๕-๒-๑๐-๓
๓-๑๒-๘ เป็นอยู่อย่างนี้ เพราะฉะนั้น ถ้า
อชิกมาสตกอยู่ในเดือนไร่ ฤดูไร่ ก็พึงบอก
เปลี่ยนในฤดูนั้น.

ฤดูที่ไม่มีอชิกมาส แต่มีปวารณา
อุโบสถที่ ๑ ให้เปลี่ยนว่า สตุต จ อุโปสธา
เอกา จ ปวารณา, อิมินา ปกุเขน เอโก
อุโปสโธ สมุปตุโต, ฉ จ อุโปสธา
เอกา จ ปวารณา อวสิฏฺฐจา. ถ้าล่วง
แล้ว ๕ อุโบสถ ปัจจุบันเป็นวันปวารณา
ยังอีก ๒ อุโบสถ พึงเปลี่ยนว่า สตุต จ
อุโปสธา เอกา จ ปวารณา, อิมินา

ปกฺเขน เอกา ปวารณา สมฺปตฺตา, ปญฺจ
อุโปสธา อติกฺกนฺตา, เทว อุโปสธา
อวสฺสิฏฺฐา. ถ้าเป็นอุโบสถที่สุด คือ ถ่วง
แล้ว ๖ อุโบสถกับปวารณา ๑ ปัจจุบัน ๑
พึงเปลี่ยนว่า สตฺต จ อุโปสธา เอกา
จ ปวารณา, อิมินา ปกฺเขน เอโก
อุโปสโถ สมฺปตฺโต, ฉ จ อุโปสธา
เอกา จ ปวารณา อติกฺกนฺตา, สตฺต จ
อุโปสธา เอกา จ ปวารณา ปริปุณฺณา.

ถ้าอุตุที่มีอธิกมาส และปวารณาด้วย
อุโบสถที่ ๑ พึงเปลี่ยนว่า อธิกมาสวเสน
นว จ อุโปสธา เอกา จ ปวารณา,
อิมินา ปกฺเขน เอโก อุโปสโถ สมฺปตฺโต,

อฏฐ จ อุโปสธา เอกา จ ปวารณา
อวสิฏฐา. อุโปสถต่อไป ก็พึงเปลี่ยน
ทำนองเดียวกันกับฤดูที่ไม่มีอิทธิมาส มี
แต่ปวารณา ต่างแต่เติมคำว่า อิทธิมาส-
วเสน ข้างหน้าเสมอเท่านั้น.

๘. ถ้าวันปวารณา พึงว่า ปวารณคฺเค
ปวารณาตุถาย.

๙. ถ้าวันปวารณา พึงว่า ปวารณคฺเค.

๑๐. นี้ภิกษุ ๔ รูป ถ้า ๕ รูปว่า ปญจ ภิกขุ.

๖ รูปว่า ฉ ภิกขุ. ๗ รูปว่า สตฺต ภิกขุ.

๘ รูปว่า อฏฐ ภิกขุ. ๙ รูปว่า นว ภิกขุ

๑๐ รูปว่า ทส ภิกขุ ฯลฯ ๑๕ รูปว่า

เอกุนวิสตี ภิกขุ. ๒๐ รูปว่า วิสตี ภิกขุ.

เช่นนี้เป็นต้น คือ ให้เปลี่ยนตามจำนวน

ภิกษุที่มาประชุมในโรงอุโบสถ.

๑๑. ถ้าเป็นวันปวารณา ฟังว่า ยถาชช
ปวารณา.

๑๒. ถ้าเป็นอุโบสถที่ ๑๔ ว่า จาคตุทโท
ถ้าเป็นวันปวารณาที่ ๑๔ ว่า จาคตุททสี. วัน
ปวารณาที่ ๑๕ ว่า ปณฺณรสี.

๑๓. ถ้าเป็นวันปวารณา ฟังว่า สจฺจ-
ปวารณารหา ปญจ วา.

๑๔. ถ้าเป็นวันปวารณา ฟังว่า เอวนุตฺ
ปวารณากมฺม.

๑๕. ถ้าเป็นวันปวารณา ฟังว่า ปวารณา-
กมฺมสุต.

๑๖. ถ้าเป็นวันปวารณา ฟังว่า กริยามานา

ปวารณา สงฺฆเณน อหฺมฺมานตพฺพทา.

๑๗. ถ้าเป็นวันปวารณา ฟังว่า ปวารณา-

ตตฺถิ จเปตฺตุ.

วิธีหาอริกมาสโดยย่อ

อริกมาสไมได้มีทุกปีหรือทุก ๓ ปี

บางคราวมี ๓ ปีต่อ ๑ ครั้ง ติด ๆ กันไป

ทุกระยะ ๓ ปี ๓ คราว ต่อจากนั้นก็ ๒ ปี

มี ๑ ครั้งคราวหนึ่ง ต่อไปอีก ๓ ปี มี ๑ ครั้ง

ติด ๆ กันไปอีก ๒ วั้ระยะ ๓ ปี ต่อไป

ก็ ๒ ปี มี ๑ ครั้งอีก แล้วเข้าบรรจบ

รอบต้นอีก พึงทราบลักษณะแห่งสูตร

ดังนี้ :-

ตติเย ตติเย ตติเย ทุติเย ตติเย

ตติเย ทุติเย แล้วนับต้นไปใหม่

ตติเย หมายความว่ามีในปีที่ ๓ หรือว่า

๓ ปีต่อ ๑ ครั้ง ทุติเย หมายความว่า มีใน
ปีที่ ๒ หรือว่า ๒ ปีมีต่อ ๑ ครั้ง.

เมื่อทราบลักษณะดังนี้แล้ว ปรารธนา
จะทราบว่า ในปีนั้นอธิกมาสจะมาใน
เดือนไร พิงตั้งจุลศักราชปีนั้นลง เอา
๑๑๗๐ ลบ เอา ๑๕ หาร ถ้าเศษ ๓
เป็นที่ ๑ เดือน ๒ เป็นอธิกมาส เศษ ๖
เป็นที่ ๒ เดือน ๑๐ เป็นอธิกมาส เศษ ๕
เป็นที่ ๓ เดือน ๗ เป็นอธิกมาส เศษ ๑๑
เป็นที่ ๔ เดือน ๓ เป็นอธิกมาส เศษ ๑๔
เป็นที่ ๕ เดือน ๑๒ เป็นอธิกมาส เศษ ๑๗
เป็นที่ ๖ เดือน ๘ เป็นอธิกมาส เศษ ๐
เป็นที่ ๗ เดือน ๕ เป็นอธิกมาส.

เมื่อปรารถนาจะทราบละเอียด ฟังดูใน
วิธีปักขคณนา ฉบับของพระบาทสมเด็จพระ
จอมเกล้า ฯ

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต

สมฺมาสมพุทฺธสฺส.

สุณฺหาตุ เม ภนฺเต สงฺโฆ. อชฺชุปฺโสโธ
ปณฺณโรโส. ยถิ สงฺฆสฺส ปตฺตกคิลฺลํ,
สงฺโฆ อุโปสถํ กรเขยฺย, ปาฎิโมกฺขํ
อุทฺทิสฺเสยฺย.

กึ สงฺฆสฺส ปุพฺพกัจจํ, ปาริสฺสทฺธี
อายสุมฺนุโต อโรเจถ, ปาฎิโมกฺขํ อุทฺทิ-
สิสฺสสามิ. ตํ สพฺเพว สนฺตา สาธุกํ
สุโณม มนสิโกโรม. ยสฺส สฺยิยา อาปตฺติ,
โส อวิกฺเขยฺย, อสนฺติยา อาปตฺติยา
ตุณฺหิ ภวิตพฺพํ. ตุณฺหิภาเวน โข ปนา-
ยสุมฺนุเต ปริสฺสทฺธาติ เวทิสฺสสามิ. ยถา

โฆ ปน ปจฺเจกปฺภุสฺส เวຍยากรณံ
โหติ, เอวมวํ เอวรูปาย ปริสาย ยาว-
ตติยํ อหฺมฺสฺสวิตํ โหติ. โโย ปน ภิกฺขุ
ยาวตติยํ อหฺมฺสฺสวियมานเณ สรฺมานโณ
สนฺตี อปฺตฺตี นาวิกเรยฺย, สมฺปชานมฺสา-
วาทสฺส โหติ, สมฺปชานมฺสาวาทो โฆ
ปนายสมฺมฺนุโต อหฺมฺสฺสวียโก ชฺมฺโม วุคฺโต
ภควตา; ตสฺมา สรฺมานเณน ภิกฺขุณา
อาปนฺนเณน วิสฺสุทฺธราเปกฺเขน สนฺตี อปฺตฺตี
อาวิกตพฺพา. อาวิกตา หิสฺส ผาสฺ
โหติ

นิตานุทฺเทโส นิฏฺฐิตो.

ตตฺริเม จตฺตาริ ปาราชิกา ชมฺมา
อุทฺเทถิ อากฺจนฺติ.

๑. โย ปน ภิกฺขุ ภิกฺขุณิ สิกฺขาสาชีว-
สฺมาปฺนโน สิกฺขํ อปฺปจฺจกฺขาย ทฺทพฺพลยํ
อนาวิกตฺวา เมถุนิ ชมฺมํ ปฏฺฐิสฺสเวยฺย
อนุตฺมโส ติริจฺฉานคตฺตยปี, ปาราชิกิ
โหติ อสฺวาโส.

๒. โย ปน ภิกฺขุ คามา วา อรณฺญา
วา อทินฺนํ เถยฺยสฺสงฺฆาตํ อาทิสฺสเวยฺย,
ยถารูปํ อทินฺนาทานํ ราชาโน โจรํ
คเหตุวา หนฺนยฺยํ วา พนฺนชฺชยฺยํ วา
ปพฺพาชฺชยฺยํ วา " โจรโรสิ พาลโรสิ
มฺพฺโหโรสิ เถโนสฺสีติ; ตถารูปํ ภิกฺขุ อทินฺนํ

อาทิตยมาโน, อยมุปี ปาราชิโก โหติ
อัสวาโส.

๓. โย ปน ภิกขุ สลฺลิจฺจุจ มนุสฺส-
วิคฺคหํ ชีวิตา โวโรเปยฺย, สตุตฺตการํ
วาสุสฺส ปรีเยสฺสเยยฺย, มรณฺวณฺณํ वा
สํวณฺเณยฺย, มรณाय वा สฺมาทเปยฺย
" อมฺโห ปุริส กิํ ตฺยหิมินา ปापเกน
ทฺขุชีวิตेन, มตฺนฺเต ชีวิตา สฺเยยฺยติ;
อิติ จิตฺตมโน จิตฺตสฺงกปโป อนेक-
ปรีयायेन मरणवण्णं वा सँवण्णेय्य,
मरणाय वा समातपेय्य; अयमुपी
पाराशिโก होति अस्वासो.

๔. โย ปน ภิกขุ อนภิขานํ อุตฺตริ-

มนุสฺสธมฺมํ อตฺตูปนายิกํ อสมรียถาณ-
ทสฺสํ สมฺมทาจเรยฺย "อิติ ชานามิ,
อิติ ปสฺสามิติ; ตโต อปเรน สมเยน
สมนุคฺคาหิยมาโน วา อสมนุคฺคาหิยมาโน
วา อาปนฺโน วิสฺสุทฺธาเปกฺโข เอวํ วทเยย
" อชานเมวํ อาวุโส อวจํ 'ชานามิ'
อปสฺสํ 'ปสฺสามิ' ตฺวจจํ มุสา วิสปีนฺติ,
อญฺญตร อธิมานา; อยมฺปิ ปาราชิโก
โหติ อถฺวาโส.

อุทฺทสิฏฺฐา โข อายสฺมฺนฺโต จตฺตารो
ปาราชิกา ฆมฺมา, เยถํ ภิกฺขุ อญฺญตรํ
วา อญฺญตรํ วา อาปชฺชิตฺวา น ลภติ
ภิกฺขุหิ สทฺธี ถฺวาถํ, ยถา ปุเร; ตถา

ปจฺจนา; ปาราชิกโก โหติ อสฺวาโว.

ตตฺถายสฺสมนฺเต ปุจฺจนามิ: กจฺจิตฺถ

ปฺริสฺสุทฺธา ?

ทฺตฺติมฺปิ ปุจฺจนามิ: กจฺจิตฺถ ปฺริสฺสุทฺธา ?

ตตฺติมฺปิ ปุจฺจนามิ: กจฺจิตฺถ ปฺริสฺสุทฺธา ?

ปฺริสฺสุทฺเธตฺถายสฺสมนฺโต; ตสฺมา ตฺถนฺหิ,

เอวเมตฺถ ชารยามิ.

ปาราชิกฺกฺุเทโส นิฏฺฐริโต.

อิเม โข ปนายสมนุโต เตรส

สงฆาทีเสสา ชมฺมา อุตฺเทถํ อากจฺจนฺติ.

๑. สยฺเจตฺตนิกา สุกฺกวิสสุจฺจิ, อณฺฺยตฺตร
สฺปีนฺนฺตา สงฆาทีเสโส.

๒. โย ปน ภิกฺขุ โอตฺถฺโณ วิปริณ-
เตน จิตฺเตน มาตฺตคามน สทฺธิ กาย-
ลํสคฺคํ สมากฺขเชยฺย, หตฺถคาคํ วา
เวณฺณคาคํ วา อณฺฺยตฺตรสฺส วา อณฺฺยตฺตรสฺส
วา องฺคสฺส ปรามสนํ, สงฆาทีเสโส.

๓. โย ปน ภิกฺขุ โอตฺถฺโณ
วิปริณเตน จิตฺเตน มาตฺตคามํ ทฺฐจฺจุลฺลาหิ
วาทฺหิ โอภาเสยฺย, ยถาคํ ยฺวาว ยฺวตี
เมณฺฺนูปสยฺหิตาหิ; สงฆาทเสโส.

๔. โย ปน ภิกขุ โอตินฺโณ วิปริณ-
เตน จิตฺเตน มาตุคามสุสฺส สนฺตึเก
อตุตฺตคามปาริจฺจียาย วณฺณํ ภาเสยฺย
"เอตทคฺคํ ภคินี ปาริจฺจียานํ, ยา มาทิสฺส
สีลวณฺตํ กุลฺยาณชฺรมํ พฺรหฺมจารี เอเตน
ชฺรมเณน ปริจเรยฺยาคิ เมณฺฐนฺอุปสฺสฺสฺสฺสฺส,
สงฺฆมาทิสฺสฺส.

๕. โย ปน ภิกขุ สลฺยจริตฺตํ สมา-
ปชฺเชยฺย อิตฺถียา วา ปุริสฺสมตี ปุริสฺสฺส
วา อิตฺถีมตี ชายตฺตเนน วา ชารตฺตเนน
วา อนฺตมฺโส ตํขณิกายปี, สงฺฆมาทิสฺสฺส.

๖. สลฺยจิกาย ปน ภิกขุณา กุฎฺฐิ
การยมาเนน อสุสฺสามิกํ อตุตฺตทฺเทสฺส

ปมาณิกา การตพพา; ตตริทำ ปมาณ;
ทิมโส ทวาทส วิทตโยย สุตตวิทตโยย,
ติริย สุตตบุตรา. ภิกขุ อภินตพพา วตตุ-
เทสนาย: เตหิ ภิกขุ วตตุ เทสตพพ
อนารมภ สปริกกมณ. สารมภ เจ
ภิกขุ วตตุสุมี อปริกกมเน สลลจิกาย
กฐิ การเยย, ภิกขุ วา อนภินเยย
วตตุเทสนาย, ปมาณ วา อตีกกาเมเยย,
สงฆาทีเสโส.

๗. มหุลลคมปน ภิกขุณา วิหาริ
การยมานน สสสามิก อตตุทเทต ภิกขุ
อภินตพพา วตตุเทสนาย: เตหิ ภิกขุหิ
วตตุ เทสตพพ อนารมภ สปริกกมณ.

สตารมฺเภ เจ ภิกฺขุ วตฺตสุตฺถิ อปริกฺกมเน
มหฺลลํกํ วิหารํ การเยยฺย, ภิกฺขุ วา
อนภินนฺนํ วตฺตเตสฺสนาย, สฺงฆาทีเสโส.

๘. โย ปน ภิกฺขุ ภิกฺขุํ ทฺฐุโจ โทโส
อปฺปตีโต อมฺลเกน ปาราชิเกน ชฺมเมน
อนุทฺธเสยฺย " อปฺเปว นาม นํ อิมฺมหา
พฺรหฺมจฺริยา จาเวยฺยนฺติ. ตโต อปรน
สฺมเยน สมนฺนุคฺคาหิยมาโน วา, อสฺมนฺนุค-
คาหิยมาโน วา, อมฺลกลฺเจว ตํ อชฺกรณํ
โหติ, ภิกฺขุ จ โทถํ ปตฺติฏฺจาติ,
สฺงฆาทีเสโส.

๙. โย ปน ภิกฺขุ ภิกฺขุํ ทฺฐุโจ โทโส
อปฺปตีโต อณฺณภาคิยสุส อชฺกรณสุส

ภิกขุจิ เทสั เสถมตตัม อูปาทาย ปาราชิเกน
ธมฺเมน ออนุทฺธเสยฺย " อปุเปว นาม
นัม อิมมฺหา พุรหุญฺจริยา จาเวยฺยนฺติ
ตโต อปเรน สมเยน สมนุคฺคาหิยมาโน
วา, อสมนุคฺคาหิยมาโน วา, อณฺฺณ
ภากิยญฺเจว ตัม อธิกรณฺ์ โหติ, โภจิ เทโส
เสสมตฺโต อูปาทินฺโน ภิกขุ จ โทสั
ปติฏฺฐาติ, สจฺจมาทิสโส.

๑๐. โย ปน ภิกขุ สมนุคฺคสฺส
สจฺจสฺส ภทฺทาย ปรกฺกเมยฺย ภทฺน-
สัวตฺตนิกั วา อธิกรณฺ์ สมาทาย ปคฺคยฺห
ติฏฺฐิยฺย. โส ภิกขุ ภิกขุหิ เอวมสฺส วจนีโย
" มา อายสฺมา สมนุคฺคสฺส สจฺจสฺส

เกทาย ปรกฺกมิ, เกทนลํวตฺตนิกั วา
อธิกรณั สมทาย ปคฺคยฺห อฏฺฐาสิ;
สเมตายสุมา สงฺเขน, สมคฺโค ทิ
สงฺโฆ สมโฆทนาโน อวิวทมาโน
เอภุทฺเทโส ผาสู วิหฺรตีติ. เอวญฺจ โส
ภิกฺขุ ภิกฺขุหิ วุจฺจมาโน ตเถว ปคฺคณฺ-
หะย, โส ภิกฺขุ ภิกฺขุหิ ยาวตฺตियํ
สมนุภาสิตพฺโพ ตสฺส ปฏฺินิสฺสคฺคาय;
ยาวตฺตियญฺเจ สมนุภาสियมาโน ตํ
ปฏฺินิสฺสชฺเชยฺย, อิจฺเจตํ กุสลํ; โน เจ
ปฏฺินิสฺสชฺเชยฺย, สงฺฆาทีเสโส.

๑๑. ตสฺเสว โข ปน ภิกฺขุสฺส
ภิกฺขุ โหนฺติ อนฺวตฺตกา วคฺควาทกา,

เอโถ วา เทว วา ตโย วา, เต เอว
วเทยฺยุ, " มา อายสฺมฺนุโต เอตํ ภิกฺขุ
กิลฺยจิ อวฺจตุถา ชฺมฺมาวาที เจโส ภิกฺขุ,
วินยวาที เจโส ภิกฺขุ, อมฺหากณฺเจโส
ภิกฺขุ, ฉนฺทณฺจ รุจฺฉิณฺจ อาทาย โวหฺรติ,
ชานาติ โน ภาสติ, อมฺหากมฺเปตํ ชมตีติ.
เต ภิกฺขุ ภิกฺขุหิ เอวมสฺสุ วจฺนียา
" มา อายสฺมฺนุโต เอว อวฺจตุถ, น
เจโส ภิกฺขุ ชฺมฺมาวาที, น เจโส ภิกฺขุ
วินยวาที, มา อายสฺมฺนุตานมฺปิ สงฺฆเกโท
รุจฺฉิตฺถ, สเมตฺตายสฺมฺนุตานํ สงฺฆเณ,
สมคฺโค หิ สงฺโฆ สมฺโมทนาโม
อวิวทฺมานอ เอภฺทฺเทโส ภาสฺสู วิหฺรตีติ.

เอวณจ เต ภิกขุ ภิกขุหิ วุจจมานา
ตเถว ปคฺคณฺหะเยยฺย, เต ภิกขุ ภิกขุหิ
ยวตตียํ สมนฺุภาสิตพฺพา ตสฺส ปฺภินิสฺ-
สคฺคาย; ยวตตียณฺเจ สมนฺุภาสियมานา
ตํ ปฺภินิสฺสขฺเขยฺย, อิจฺเจตํ กุสฺลํ, โน เจ
ปฺภินิสฺสขฺเขยฺย สงฺฆาทิสฺโส.

๑๒. ภิกขุ ปเนว ทฺพพจชาติโก โหติ,
อุทฺทสฺสปริยาปนฺเนสฺส สิกฺขาปเทสฺส ภิกขุหิ
สทฺธมฺมิกํ วุจจมาโน อตฺตानํ อวจฺนียํ
กโรติ " มา มํ आयสฺสมนฺุโต กิลฺลิจิ
อวจฺจตุถ กุลฺยาณํ วา ปาปกํ วา,
อหฺมฺปายสฺสมนฺุเต น กิลฺลิจิ วกฺขามิ
กุลฺยาณํ วา ปาปกํ วา, วิรมถายสฺสมนฺุโต

มม วจนายาติ, โส ภิกขุ ภิกขุหิ
เอวมสฺส วจนีโย " มา อายสฺมา อุตฺตานํ
อวจนีโย อกาสิ, วจนีเยว อายสฺมา
อุตฺตานํ กโรตฺถ, อายสฺมาปี ภิกขุ วเทตฺถ
สทฺทมฺเมน, ภิกขุปี อายสฺมนตํ วกฺขนฺติ
สทฺทมฺเมน; เอวํ สํวฑฺฒา หิ ตสฺส
ภควโต ปริสา, ยทิทํ อญฺญญฺเวยวจนน
อญฺญมญฺญวฺฐุจฺจาปนฺนาติ. เอววญฺจ โส
ภิกขุ ภิกขุหิ วุจฺจมาโน ตเถว ปคฺคณฺ-
หฺเขย, โส ภิกขุ ภิกขุหิ ยาวตฺติยํ
สฺมนุภาติตพฺโพ ตสฺส ปฏฺินิสฺสคฺกาย;
ยาวตฺติยญฺเจ สฺมนุภาตियมาโน ตํ
ปฏฺินิสฺสชฺเขย, อิจฺเจตํ กุสลํ, โน เจ

ปฏินิสฺสชฺชเยย, สงฺมาทิสฺโส.

๑๓. ภิกฺขุ ปเนว อณฺฺตรํ คามํ

วา นิคมํ วา อุปนิสฺสาย วิหฺรติ กุลทฺฐโก

ปาปสฺมาจาโร, ตสฺส โข ปาปกา สฺมาจารา

ทิสฺสนฺฺติ เจว สฺยุยฺนฺฺติ จ, กุลาณี จ

เตน ทฺฏฺฐาณี ทิสฺสนฺฺติ เจว สฺยุยฺนฺฺติ

จ. โส ภิกฺขุ ภิกฺขุหิ เอวมสฺส วจนีโย

"อายสฺมา โข กุลทฺฐโก ปาปสฺมาจาโร,

อายสฺมโต โข ปาปกา สฺมาจารา

ทิสฺสนฺฺติ เจว สฺยุยฺนฺฺติ จ. กุลาณี

จายสฺมตา ทฺฏฺฐาณี ทิสฺสนฺฺติ เจว สฺยุยฺนฺฺติ

จ; ปกฺกมตฺายสฺมา อิมฺมหา อาวาสา,

อลนฺฺเต อึชฺ วาเสนาติ. เอวญฺจ โส

ภิกขุ ภิกขุหิ วุจฺจมาโน เต ภิกขุ เอว
วเทยฺย "ณฺหุทคามิโน จ ภิกขุ, โทส
คามิโน จ ภิกขุ, โมหคามิโน จ ภิกขุ,
ภยคามิโน จ ภิกขุ; ตาทิสิกาย อापตฺติยา
เอกจฺจํ ปพฺพาเซนฺติ, เอกจฺจํ น ปพฺพา-
เซนฺตฺติ. โส ภิกขุ ภิกขุหิ เอวมสฺส
วจนฺนํ "มา อายสฺมา เอวํ อวจ,
น จ ภิกขุ ณฺหุทคามิโน, น จ ภิกขุ
โทสคามิโน, น จ ภิกขุ โมหคามิโน,
น จ ภิกขุ ภยคามิโน; อายสฺมา
โฆ กุสทฺฐโก ปาปสฺมาจโร, อายสฺมโต
โฆ ปาปกา สฺมาจารา ทิสฺสนฺติ เจว
สุยฺยนฺติ จ, กุสฺตานิ จายสฺมตา ทฺฐฺจฺจานิ

ทิสฺสนฺติ เจว สฺยฺยฺนฺติ จ, ปกฺกมตฺยสฺมา
อิมฺมหา อาวธา, อสนฺเต อึช
วเสนาตี. เอวญฺจ โส ภิกฺขุ ภิกฺขุหิ
วฺจฺจมาโน ตเถว ปคฺคณฺเหยฺย, โส
ภิกฺขุ ภิกฺขุหิ ยาวตตียํ สมนฺุภาสิตพฺโพ
ตสฺส ปฏฺินิสฺสคฺกาย; ยาวตตียญฺเจ
สมนฺุภาสियมาโน ตํ ปฏฺินิสฺสชฺเชยฺย,
อิจฺเจตํ กุสฺลํ; โน เจ ปฏฺินิสฺสชฺเชยฺย,
สจฺจมาทีเสโส.

อฺุทฺทิสฺสา โข อายสฺมฺนฺโต เตรส
สจฺจมาทีเสธา ชฺมฺมา; นว ปจฺมาปตฺติกา,
จตฺตาริ ยาวตตียกา; เยสํ ภิกฺขุ อญฺญตรํ
วา อญฺญตรํ วา อาปชฺชิตฺวา ยาวตีหิ ชานํ

ปฏิจจนาเทติ; ตาวติหิ เตน ภิกขุณา
อกามา ปวิตุลพพ, ปวิตุลปวิวาเสน
ภิกขุณา อุตฺตริ นารตฺตํ ภิกขุมานตฺตาย
ปฏิปชชิตพพ, จินฺณมานตฺโต ภิกขุ,
ยตุล สียา วิสติกฺโข ภิกขุสงฺโฆ,
ตตุล โส ภิกขุถ อพฺเภตพฺโพ; เอเคนปี
เจ อุโน วิสติกฺโข ภิกขุสงฺโฆ ตํ
ภิกขุํ อพฺเภยฺย, โส จ ภิกขุ อนุภิกฺโก
เต จ ภิกขุ คารยฺหา: อยํ ตตุล สามีจि.
ตตุลยสฺสมนฺเต ปุจฺฉามิ: กจฺจิตฺถ
ปริสฺสุทฺธา?

หุติยมฺปี ปุจฺฉามิ: กจฺจิตฺถ ปริสฺสุทฺธา ?

ตติยมฺปี ปุจฺฉามิ: กจฺจิตฺถ ปริสฺสุทฺธา ?

ปริสฺสทฺเตตฺถายสฺมนุโตะ; ตสฺมา ตฺนุหิ,
เอวเมตํ ธารยามี.

สงฺฆาทีเสสฺสทฺเทโส นิสฺสจฺจโตะ.

อิเม โข ปนายสุมนุโต เทว อนิยตา

ชฺมมา อุทฺเทสํ อากฺขณฺติ.

๑. โย ปน ภิกฺขุ มาตุคามน สทฺธิ

เอโถ เอกาย รโห ปฏฺิจฺจนฺเน อาสเน

อลํกมฺมนิเย นิสชฺชํ กปฺเปยฺย; ตเมนํ

สทฺชฺชยวจสา อุปาติกา ทิสฺวา ตินฺณํ

ชฺมมานํ อลฺยตเรน วเทยฺย ปาราชิเกน วา

สงฺฆมาทิสฺเสสน วา ปาจิตฺติเยน วา, นิสชฺชํ

ภิกฺขุ ปฏฺิจานมาโน ตินฺณํ ชฺมมานํ

อลฺยตเรน กาทตฺพุโป ปาราชิเกน วา

สงฺฆมาทิสฺเสสน วา ปาจิตฺติเยน วา; เยน

วา สว สทฺชฺชยวจสา อุปาติกา วเทยฺย, เตน

โส ภิกฺขุ กาทตฺพุโป; อยํ ชฺมโม อนิยโต.

๒. น เหว โข ปน ปฏิจจนฺนํ อาสนํ

โหติ นาลํกมฺมนิยํ, อสฺยจ โข โหติ
มาตุคามํ ทุณฺณจฺจุลาหิ วาจาหิ โอภาสิตุํ;
โย ปน ภิกขุ ตถารูเป อาสิเน มาตุ-
คามเน สทฺธิ เอโก เอกาย รโห นิสชฺชํ
กปฺเปยฺย; ตเมนนํ สทฺธชฺชยวจสา อูปาสิกา
ทิสฺวา ทฺวินฺนํ ชฺมฺมานํ อลฺยตเรณ วทฺทยุ
สงฺฆมาทิสฺเสเสน วา ปาจิตฺติเยน วา, นิสชฺชํ
ภิกขุ ปฏิชานมาโน ทฺวินฺนํ ชฺมฺมานํ
อลฺยตเรณ กาทตฺตพฺโพ สงฺฆมาทิสฺเสเสน วา
ปาจิตฺติเยน วา, เยน วา สทา สทฺธชฺชยวจสา
อูปาสิกา วทฺทย, เตน โส ภิกขุ
กาทตฺตพฺโพ; อยมฺปิ ชฺมฺโม อนิยโต.

อุทฺทสิฏฺฐา โข อายสฺมนุโต เทว

อนิยตา ชมฺมา.

ตตฺถายสฺมนุเต ปุจฺฉามิ: กจฺจิตฺถ

ปริสฺสุทฺธา ?

ทฺตฺติมฺปิ ปุจฺฉามิ: กจฺจิตฺถ ปริสฺสุทฺธา ?

ตตฺติมฺปิ ปุจฺฉสมิ: กจฺจิตฺถ ปริสฺสุทฺธา ?

ปริสฺสุทฺเธตฺถายสฺมนุโต, ตสฺมา ตฺถหิ,

เอวเมนํ ธารยามิ.

อนิยตฺตฺเทโส นิฏฺฐิตฺโต.

อิเม โข ปนายสมนุโต तीस निस्तकिया

पाजितिया चममा उतुत्तं आकजनुति.

॑. निञ्जितजिवरुमी भिग्गुना उफुत्तसुमी
गजिने, तसाहप्रमं अतिरेकजिवरं चारत्तपुहं,
तं अतिकुगामयोत्त, निस्तकियं पाजितियं.

॒. निञ्जितजिवरुमी भिग्गुना उफुत्तसुमी
गजिने, ऐकरत्तमुपी ऐ भिग्गु तिजिवरेन
विप्पवसेय्य, अणुत्तर भिग्गुसम्मत्तिया,
निस्तकियं पाजितियं.

॓. निञ्जितजिवरुमी भिग्गुना उफुत्तसुमी
गजिने, भिग्गुणे पनेव अकासजिवरं
उप्पप्पचेय्य, आगग्गुमानेन भिग्गुना
प्पक्कुकहेत्तुहं, प्पक्कुकहेत्तुवा चिप्पमेव

การตพพ; โน จสฺส ปารีปุริ, มาส-
ปรมนุเตน ภิกขุณา ตํ จีวรํ นิกฺขิปีตพพํ
อุนสฺส ปารีปุริยา สติยา ปจฺจาสาย,
ตโต เจ อุตฺตरी นิกฺขิเปยฺย สติยาปี
ปจฺจาสาย, นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺติยํ.

๔. โย ปน ภิกขุ อณฺดาติกาย ภิกขุณิยา
ปุราณจีวรํ โธวาเปยฺย วา รชาเปยฺย วา
อาโกฏาเปยฺย วา, นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺติยํ.

๕. โย ปน ภิกขุ อณฺดาติกาย ภิกขุณิยา
หตฺถโต จีวรํ ปฏิกฺคณฺเหยฺย อณฺตฺร
ปารีวฏฺฐกา, นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺติยํ.

๖. โย ปน ภิกขุ อณฺดาตํ คหปตี
วา คหปตานี วา จีวรํ วิญญาเปยฺย

อณฺณตฺร สมฺยา, นิสฺสคฺคิยฺ ปาจิตฺติยฺ.

ตตฺถายํ สมฺโย: อจฺฉินฺนจิวโร วา โหติ

ภิกฺขุ นนฺนจิวโร วา, อयํ ตตฺถ สมฺโย,

๗. ตถฺเจ อณฺณตโก คหปติ วา

คหปตานี วา พหุหิ จิวเรหิ อภิกฺขุจฺม-

ปวาเรยฺย, สนนฺตรตฺตรปรมนฺเตน ภิกฺขุณา

ตโต จิวโร สาทิตพฺพํ, ตโต เจ อุตฺตรี

สาทิเยยฺย, นิสฺสคฺคิยฺ ปาจิตฺติยฺ.

๘. ภิกฺขุํ ปเนว อุตฺติสฺส อณฺณตกสฺส

คหปติสฺส วา คหปตานียา วา จิวรเจตาปนํ

อูปกฺขณฺ์ โหติ " อิมินา จิวรเจตาปนเนน

จิวโร เจตาเปตฺวา อิตฺถนฺนามํ ภิกฺขุํ จิวเรน

อจฺฉนาเทสฺสามีติ, ตตฺร เจ โส ภิกฺขุ

ปุพฺพเ อปฺปวาริโต อฺปสงฺกมิตฺวา จีวเร
วิกปฺปํ อปฺชฺเชยฺย " สาสฺว วต มํ อายสฺมา
อิมินา จีวรเจตปเนน เหวรูปํ วา เหวรูปํ
วา จีวรํ เจตปเตตฺวา อจฺฉาทเหตีติ กฺลฺยาณ-
กมฺยตํ อฺปาทาย นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺติยํ.

๕. ภิกขุํ ปเนว อฺทฺทิสฺส อฺภินฺนํ
อณฺเณตกานํ คหปตฺนํ วา คหปตานีนํ
วา ปจฺเจกจีวรเจตปนา อฺปกุขฺฆา โหนฺติ
" อิมเหิ มยํ ปจฺเจกจีวรเจตปเนเหิ
ปจฺเจกจีวรานิ เจตปเตตฺวา อิตฺถนฺนามํ
ภิกขุํ จีวเรเหิ อจฺฉาทเสฺสสามาติ, ตตฺร
เจ โส ภิกขุํ ปุพฺพเ อปฺปวาริโต อฺปสงฺ-
กมิตฺวา จีวเร วิกปฺปํ อปฺชฺเชยฺย " สาสฺว

วต มํ อายสฺมนุโต อิมหิ ปจฺเจกจิวร-
เจตาปนหิ เอวรูปํ วา เอวรูปํ วา จิวรํ
เจตาเปตฺวา อจฺฉาทกถ อฺโอง สนฺตฺวา
เอเกนาติ กฺลฺยาณกมฺยตํ อฺปาทาย,
นิสฺสํกฺขิยํ ปาจิตฺติยํ.

๑๐. ภิกขุํ ปเนว อฺทฺทิสฺส ราชฺวา วา
ราชโภคฺโค วา พุราหฺมโณ วา คหปติโก
วา ทฺวเตน จิวรเจตาปนํ ปหิณฺเวยย "อิมินา
จิวรเจตาปนฺน จิวรํ เจตาเปตฺวา อิตฺถนฺนามํ
ภิกขุํ จิวเรน อจฺฉาทเทหิติ; โส เจ
ทฺวโต ตํ ภิกขุํ อฺปสงฺกมิตฺวา เอวํ วเทยฺย
"อิทํ โข ภาณฺเต อายสฺมนฺตํ อฺทฺทิสฺส
จิวรเจตาปนํ อภตํ, ปฏฺิกฺคณฺหาตุ

อายสุมา จีวรเจตอปนฺตฺติ, เตน ภิกขุณา โส
ทฺุโต เอวมสฺส วจนีโย " น โข มยฺ อวฺุโส
จีวรเจตอปนฺ ปฏฺิคฺคณฺหาม, จีวรณฺจ โข
มยฺ ปฏฺิคฺคณฺหาม กาเลน กปฺปิยนฺตฺติ;
โส เจ ทฺุโต ตํ ภิกขุํ เอวํ วเทยฺย
" อตฺถติ ปนายสมฺโตะ โกจิ เวยฺยววจฺจกโรติ,
จีวรตฺถติเกน ภิกฺขเว ภิกขุณา เวยฺยววจ-
กโร นินฺททิสฺสทฺุโป อารามิโก วา อฺุปาสโก
วา " เอโส โข อวฺุโส ภิกขุณฺํ เวยฺยววจ-
กโรติ: โส เจ ทฺุโต ตํ เวยฺยววจฺจกโร
สณฺฺณวาเปตฺวา ตํ ภิกขุํ อฺุปสงฺกมิตฺวา
เอวํ วเทยฺย " ยํ โข ฆนฺฺเต อายสุมา
เวยฺยววจฺจกโร นินฺททิสฺส, สณฺฺณตฺุโต โส
มยา; อฺุปสงฺกมตฺุ อายสุมา กาเลน จีวเรน

ตํ อจฺจนาทสฺสตีติ, จีวรตฺถิเกน ภิกฺขเว
ภิกฺขุณา เวยฺยาวจฺจกโร อฺปสฺสงฺกมิตฺวา
ทฺวิตฺตฺกฺขตฺตํ โจเทตฺตพฺโพ สฺวเรตฺตพฺโพ
" อตฺถโก เม อาวุโส จีวเรนาติ; ทฺวิตฺ-
ตฺกฺขตฺตํ โจทยมาโน สฺวรายมาโน ตํ
จีวรํ อภินิปฺพาทะยฺย, อิจฺเจตํ กุสฺลํ; โน
เจ อภินิปฺพาทะยฺย, จตฺตฺกฺขตฺตํ ปฺลยจกฺขตฺตํ
จกฺขตฺตฺตฺปรมํ ตฺถนฺหิฏฺเตน อทฺทิสฺส
จาทพฺพํ; จตฺตฺกฺขตฺตํ ปฺลยจกฺขตฺตํ
จกฺขตฺตฺตฺปรมํ ตฺถนฺหิฏฺโต อทฺทิสฺส
ติฏฺฐรมาโน ตํ จีวรํ อภินิปฺพาทะยฺย, อิจฺเจตํ
กุสฺลํ; โน เจ อภินิปฺพาทะยฺย, ตโต เจ
อฺตุตฺตริ วายมมาโน ตํ จีวรํ อภินิป-

ผาเทยฺย, นิสฺสคฺคิยฺ ปาจิตฺติยฺ; โน เจ
อภินิปฺผาเทยฺย, ยตฺตสฺส จีวรเจตาปนํ
อาภตฺ, ตตฺถ สามํ วา คนฺตพฺพํ, ทูโต วา
ปาหตฺพฺโพ " ยํ โข ตฺวมฺเห อายสฺมฺนฺโต
ภิกฺขุํ อุกฺกฺกิสฺส จีวรเจตาปนํ ปหิณฺตฺถ,
น คนฺตสฺส ภิกฺขุโน กิณฺจิ อตถํ
อนฺุภฺตฺติ, ยฺยชฺนฺตฺยสฺมฺนฺโต สกํ, มา โว
สกํ วินสฺสีติ: อยํ ตตฺถ สามิจิ.

จีวรฺวคฺโค ปจฺโม.

๑๑. โย ปน ภิกฺขุ ในสฺยมิสฺสํ
สนฺถตํ การาเปยฺย, นิสฺสคฺคิยฺ ปาจิตฺติยฺ.

๑๒. โย ปน ภิกฺขุ สฺวชฺชาภาพกานํ
เอพฺกโถมานํ สนฺถตํ การาเปยฺย,

นิสฺสคฺคิยฺ ปาจิตฺติยฺ.

๑๓. นวมฺปน ภิกฺขุณา สนฺถตฺถิ การย-
มานน เทว ภาคา สุทฺธกาพกานํ เอพก-
โลมานํ อาทาตพฺพา, ตติยํ โอทาทานํ,
จตุตฺถํ โคจริยานํ; อนาธา เจ ภิกฺขุ เทว
ภาเค สุทฺธกาพกานํ เอพกโลมมานํ ตติยํ
โอทาทานํ จตุตฺถํ โคจริยานํ นวํ สนฺถตฺถิ
การาเปยฺย, นิสฺสคฺคิยฺ ปาจิตฺติยฺ.

๑๔. นวมฺปน ภิกฺขุณา สนฺถตฺถิ การา
เปตฺวา ฉพฺพสฺถานิ ชาเรตพฺพํ. โอรน
เจ ฉนฺนํ วสฺถานํ ตํ สนฺถตฺถิ วิสฺสชฺเชตฺวา
วา อวิสฺสชฺเชตฺวา วา อณฺถํ นวํ สนฺถตฺถิ
การาเปยฺย อณฺถตฺร ภิกฺขุสมฺมุติยา,
นิสฺสคฺคิยฺ ปาจิตฺติยฺ.

๑๕. นิสีทสนฺตมฺปน ภิกขนา

การยมาเมน ปฺราณเสณฺตสฺส สามนฺตา
สฺกตวิวิทฺตฺติ อาทาตพฺพา ทฺพพณฺณกรณาย,
อนาธา เจ ภิกขุ ปฺราณเสณฺตสฺส
สามนฺตา สฺกตวิวิทฺตฺติ นวํ นิสีทสนฺตํ
การาเปยฺย, นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺติยํ.

๑๖. ภิกขุโน ปเนว อทฺธานมคฺค-
ปฺปฏิปนฺนสฺส เอพฺกโลmani อุปฺปชฺเชยฺยํ,
อากงฺขมาเนน ภิกขนา ปฺปฏิคฺคเหตพฺพานิ,
ปฺปฏิคฺคเหตฺวา ทิโยชนปรมํ สหตฺถา
หารตพฺพานิ, อสนฺเต หารเก, ตโต เจ
อฺตุตฺตริํ หเรยฺย อสนฺเตปี หารเก,
นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺติยํ.

๑๗. โย ปน ภิกขุ อณฺเฑาติกาย

ภิกขุณิยา เอภกโลมานิ โธวาเปยฺย วา
รชาเปยฺย วา วิชฺฐาเปยฺย วา, นิสฺสคฺคิย
ปาจิตฺติย.

๑๘. โย ปน ภิกขุ ชาตฺรุปรชตํ
อฺคฺคณฺเหยฺย วา อฺคฺคณฺหาเปยฺย วา
อฺปนิกฺขิตฺตํ วา สาทิเยยฺย, นิสฺสคฺคิย
ปาจิตฺติย.

๑๙. โย ปน ภิกขุ นามปฺปการกํ
รฺปิยสํโหวหารํ สฺมาปชฺเชยฺย, นิสฺสคฺคิย
ปาจิตฺติย.

๒๐. โย ปน ภิกขุ นานปฺปการกํ
กยวิกุกฺกํ สฺมาปชฺเชยฺย, นิสฺสคฺคิย
ปาจิตฺติย.

โกสฺยวคฺโค ทฺติโย.

๒๑. ทสหาปรมัง อติเรกปตฺโต ฐาเร-
ตพฺโพ, ตัง อติกกามยโต, นิสฺสคฺคิย
ปาจิตฺติย.

๒๒. โย ปน ภิกฺขุ อุนปฺลจพฺนฺชเนน
ปตฺเตน อณฺณํ นวํ ปตฺตํ เจตาเปยฺย,
นิสฺสคฺคิย ปาจิตฺติย. เตน ภิกฺขุณา โส
ปตฺโต ภิกฺขุปริสาย นิสฺสชฺชิตพฺโพ; โย
จ ตสฺสา ภิกฺขุปริสาย ปตฺตปฺริยนฺโต,
โส จ ตสฺส ภิกฺขุโน ปทาตพฺโพ
" อยนิเต ภิกฺขุ ปตฺโต, ยาว เกพฺพนาย
ฐาเรตพฺโพติ; อยํ ตตฺถ สามีจิ.

๒๓. ยานิ โข ปน ตานิ คิลานานํ
ภิกฺขุณํ ปฏฺฐิสายนียานิ เกสชฺชานิ, เสยฺยถิทํ:

สปฏิ นวณิตํ เตลํ มชฺฐ ฌาณิตํ, ตานิ
ปฏิกุคฺคเหตุวา สตุตฺตาหปรมํ สนนฺธิการกํ
ปริภุญฺชิตพฺพานิ, ตํ อติกกามยโต
นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺติยํ.

๒๔. " มาโส เสโส คิมุหฺมานนฺติ
ภิกฺขุณา วสฺสติกสฺสากฺกจีวรํ ปริเยสิตพฺพํ,
" อทุคฺคมาโส เสโส คิมุหฺมานนฺติ กตฺวา
นิวาเสตพฺพํ; " โอเรน เจ มาโส เสโส
คิมุหฺมานนฺติ วสฺสติกสฺสากฺกจีวรํ ปริเยเสยฺย.
" โอเรนทุคฺคมาโส เสโส คิมุหฺมานนฺติ
กตฺวา นิวาเสยฺย; นิสฺสคฺคิยํ ปาจิตฺติยํ.

๒๕. โย ปน ภิกฺขุ ภิกฺขุสฺส สามํ
จีวรํ ทตฺวา กุปีโต อนตฺตมโน

อจฺฉินฺทเทยฺย วา อจฺฉินฺททาเปยฺย วา,
นิสฺสคฺคิยฺม ปาจิตฺติยฺม.

๒๖. โย ปน ภิกฺขุ สามํ สุตฺตํ
วิญฺญาเปตฺวา ตนฺตฺวาเยหิ จีวรํ
วายาเปยฺย, นิสฺสคฺคิยฺม ปาจิตฺติยฺม.

๒๗. ภิกฺขุ ปเนว อุกฺกทิสฺส
อณฺเฏตโก คหปติ วา คหปตานี วา
ตฺนฺตฺวาเยหิ จีวรํ วายาเปยฺย, ตฺตร
เจ โส ภิกฺขุ ปุพฺเพ อปฺปวาริโต
ตฺนฺตฺวาเย อฺปฺสงฺกมิตฺวา จีวเร
วิกปฺปํ อापฺหฺเชยฺย "อิทํ โข
อาวุโส จีวรํ มํ อุกฺกทิสฺส วียติ,
อายตฺตฺจ กโรถ, วิตฺถตฺตฺจ อปฺปิตฺตฺจ

สุวิตถจ* สุปวายิตถจ สุเวเลกขิตถจ*
สุวิตถจขิตถจ กโรธ; อปุเปวนาม
มยมีปี อายสมนิตานัน กิลุจิมตุต
อนุปทขุชยุยามาติ, เอวถจ โส ภิกขุ
วตุวา กิลุจิมตุต อนุปทขุชยุ
อนุตมโธ ปิณทปาตมตตมปิ, นิสฺสคฺคิย
ปาจิตฺติย.

๒๘. ทสหาเนาตํ กตฺติกเตมาสิ-
ปฺลณฺณมํ, ภิกขุโน ปเนว อจฺเจกจิวริ
อฺปุปฺชชยุย, อจฺเจกํ มณฺณมเนน
ภิกขุณา ปฏฺฐิคฺคเหตุพฺพํ. ปฏฺฐิคฺคเหตุวา
ยาวจิวรกาลสมยํ นิกฺขิปีตพฺพํ, ตโต

๑. พระไตรปิฎกเป็น สุวิตถจ. ๒. เป็น สุเวเลกขิตถจ.

เจ อุตตรี นิกขิเปย, นิสศคคิย
ปาจิตติย.

๒๕. อุปวสตัดัง โข ปน กตติกปฺลณฺณมม,
ยานิ โข ปน ตานิ อารณฺณกานิ
เสนาสนานิ สาสงฺกสมฺมตานิ สปปญฺญิยานิ,
ตถารุเปสฺส ภิกขุ เสนาสเนสฺส วิหรนฺโต
อากงฺขมาโน ตินฺณํ จีวรานํ อณฺณตรํ
จีวรํ อนฺตรมเร นิกขิเปย. สียา จ
ตสฺส ภิกขุโน โกจิทเว ปจฺจโย เตน
จีวเรน วิปฺปวาสาเย, ฉารตฺตปรมนิเตน
ภิกขุณา เตน จีวเรน วิปฺปวสติทพฺพํ, ตโต
เจ อุตตรี วิปฺปวเสยฺย อณฺณตร
ภิกขุสมฺมตียา, นิสศคคิย ปาจิตติย.

๓๐. โย ปน ภิกขุ ชานํ สจฺจํกํ ฅาภํ
ปริณตํ อตฺตโน ปริณามะยฺย, นิสฺสคฺคิยํ
ปาจิตฺติยํ.

ปตฺตวคฺโต ตตฺติโย.

อฺภูทิกฺกุจฺจา โข อายสฺสมนฺโต ติส
นิสฺสคฺคิยา ปาจิตฺติยา ฅมฺมา.

ตตฺถายสฺสมนฺเต ปุจฺฉามิ: กจฺจิตฺถ
ปริสฺสุทฺธา?

ทฺุติยมฺปิ ปุจฺฉามิ: กจฺจิตฺถ ปริสฺสุทฺธา ?

ตตฺติยมฺปิ ปุจฺฉามิ: กจฺจิตฺถ ปริสฺสุทฺธา ?

ปริสฺสุทฺเชตฺถายสฺสมนฺโต ตสฺมา ตฺถุหิ,
เอวเมตํ ฅารยามิ.

นิสฺสคฺคิยา ปาจิตฺติยา ฅมฺมา นิจฺจิตฺตา.

- อิเม โข ปนายสุมนุโต เทวนวุติ
ปาจิตติยา ฐมฺมา อุทฺเทสํ อาคจฺจนฺติ.
๑. สมฺปชานมฺสวาทะ ปาจิตฺติยํ.
  ๒. โอมสวาทะ ปาจิตฺติยํ.
  ๓. ภิกฺขุเปสฺสญฺเฒะ ปาจิตฺติยํ.
  ๔. โย ปน ภิกฺขุ อนฺุปสมฺปนฺนํ ปทโส
ฐมฺมํ วาเจยฺย, ปาจิตฺติยํ.
  ๕. โย ปน ภิกฺขุ อนฺุปสมฺปนฺเนน
อุตฺตริทฺวิรตฺตติรตฺตํ สหเสยฺยํ กปฺเปยฺย,
ปาจิตฺติยํ.
  ๖. โย ปน ภิกฺขุ มาตฺตคามเนน
สหเสยฺยํ กปฺเปยฺย, ปาจิตฺติยํ.
  ๗. โย ปน ภิกฺขุ มาตฺตคามสฺส อุตฺตริ-

ฉ. ปุณฺณวาจาหิ ชมฺมํ เทเสยฺย อญฺญตร

วิญญูนา ปุริสวักคฺเคน, ปาจิตฺตีย์.

๘. โย ปน ภิกขุ อนุปสมฺปนฺนสฺส
อตุตฺตริมนุสฺสชมฺมํ อโรเจยฺย, ภูตสฺมี
ปาจิตฺตีย์.

๙. โย ปน ภิกขุ ภิกขุสฺส ทฏฺฐจฺจุลฺลํ
อาปตฺตี อนุปสมฺปนฺนสฺส อโรเจยฺย
อญฺญตร ภิกขุสฺสมตฺติยา, ปาจิตฺตีย์.

๑๐. โย ปน ภิกขุ ปจฺวี ขณฺเอยฺย วา
ขณฺเอยฺย วา, ปาจิตฺตีย์.

มฺสาวาทวคฺโค ปจฺโม.

๑๑. ภูตคามปาตพุตตย ปาจิตตिय.

๑๒. อลลวาทเก วิหเสเก ปาจิตตिय.

๑๓. อุตฺตมาปนเก จियฺนเก ปาจิตตिय.

๑๔. โย ปน ภิกฺขุ สงฺมิกํ มลฺลํ วา
ปิจฺจํ วา ภิสฺสี วา โกจฺฉํ วา อชฺโฌกาเส
สนฺนฺธิตฺตวา วา สนนฺธาเปตฺตวา วา, ตํ
ปกฺกมฺนฺโต เนว อุตฺตเรยฺย น
อุตฺตธาเปยฺย อนาปฺปจฺฉํ วา คจฺเจยฺย,
ปาจิตตिय.

๑๕. โย ปน ภิกฺขุ สงฺมเก วิหารเ
เสยฺย สนนฺธิตฺตวา สนนฺธาเปตฺตวา วา ตํ
ปกฺกมฺนฺโต เนว อุตฺตเรยฺย น อุตฺตธา
เปยฺย อนาปฺปจฺฉํ วา คจฺเจยฺย, ปาจิตตिय.

๑๖. โย ปน ภิกขุ สงฺฆิกเก วิหารเ
ชานํ ปุพฺพูปคตํ ภิกขุํ อญฺปิยชฺช เสยฺยํ
กปฺเปยฺย " ยสฺส สมฺพาโห ภวิสฺสตี, โส
ปกฺกมิตฺสตีตี เอตเทว ปจฺจยํ กริตฺวา
อนลฺลํ, ปาจิตฺตียํ.

๑๗. โย ปน ภิกขุ ภิกขุํ กุปีโต
อนตฺตมโน สงฺฆิกา วิหารา นิกฺกทฺตฺเตยฺย
วา นิกฺกทฺตฺตมาเปยฺย วา, ปาจิตฺตียํ.

๑๘. โย ปน ภิกขุ สงฺฆิกเก วิหารเ
อูปริเวหาสกุฎฺฐิยา อาหจฺจปาทกํ มลฺลจํ วา
ปีจํ อภินิสฺสีเทยฺย วา อภินิพฺชเชยฺย วา,
ปาจิตฺตียํ.

๑๙. มหฺลลคมฺปน ภิกขุณา วิหารํ

การยมาเนน ยาว ทวารโกธา อคฺคตญฺจ-
ปนาย อาโลกสนฺธิปริกฺขมาย ทฺวิตฺติจ-
ฉทนฺตฺส ปฺริยายํ อปฺปหฺริเต จิตฺน
อชฺฉิฏฺฐาตพฺพํ, ตโต เจ อุตฺตริ
อปฺปหฺริเตปิ จิตฺ อชฺฉิฏฺฐเหยฺย, ปาจิตฺตियฺ.

๒๐. โย ปน ภิกฺขุ ชานํ สปฺปาณกํ
อฺทกํ ติณฺ ฺวา มตฺติกํ ฺวา สฺสิญฺเจยฺย ฺวา
สฺสิญฺจาเปยฺย ฺวา, ปาจิตฺตियฺ.

ภูตคามวคฺโค ทฺตฺติโย.

๒๑. โย ปน ภิกฺขุ อสมฺมโต
ภิกฺขุณฺนิโย โอวเทยฺย, ปาจิตฺตियฺ.

๒๒. สมฺมโตปิ เจ ภิกฺขุ อตฺถงฺคเต
สุริเย ภิกฺขุณฺนิโย โอวเทยฺย, ปาจิตฺตियฺ.

๒๓. โย ปน ภิกขุ ภิกขุ ภิกขุญฺสสุสํ
อุปสงฺกมิตฺวา ภิกขุญฺโง โอวทฺทย,
อญฺจตุร สมยา, ปาจิตฺตียํ. ตตฺถายํ สมโย,
คิลานา โหติ ภิกขุญฺโง, อयํ ตตฺถ สมโย.

๒๔. โย ปน ภิกขุ เอวํ วทฺทย
" อามิสเหตุ ภิกขุ ภิกขุญฺโง โอวทฺตฺติ,
ปาจิตฺตียํ.

๒๕. โย ปน ภิกขุ อญฺจตฺตีกาย
ภิกขุญฺนียา จีวรํ ททฺทย อญฺจตุร
ปาริวฏฺฐกา, ปาจิตฺตียํ.

๒๖. โย ปน ภิกขุ อญฺจตฺตีกาย
ภิกขุญฺนียา จีวรํ สิปฺพเพชฺช วา สิปฺพพาเปชฺช
วา, ปาจิตฺตียํ.

๒๗. โย ปน ภิกขุ ภิกขุณิยา สทฺธี
สํวิธาย เอกทิสานมคฺคํ ปฏิปชฺเชยฺย
อนุตมโส คามนุตรมฺปิ อณฺฺลตฺร สมยา,
ปาจิตฺตियํ. ตตฺถายํ สมโย: สตฺถคฺคมนีโย
โหติ มคฺโค สาสงฺกสมฺมโต สปฺปฏิภโย,
อํยํ ตตฺถ สมโย.

๒๘. โย ปน ภิกขุ ภิกขุณิยา สทฺธี
สํวิธาย เอกํ นาวั อภิรุเหยฺย อุตฺธาคามินี
วา อโธคามินี วา อณฺฺลตฺร ติริยนุตรณาย,
ปาจิตฺตियํ.

๒๙. โย ปน ภิกขุ ชานํ ภิกขุณีปริ-
ปาจิตํ ปิณฺฑปาตํ ภูณฺฺชเยยฺย อณฺฺลตฺร
ปฺพุเพ คิหิสมารมฺภา, ปาจิตฺตियํ.

๓๐. โย ปน ภิกขุ ภิกขุณิยา สทฺธิ
เอโโก เอกาย รโห นิสซํ กปฺเปยฺย,
ปาจิตฺติยฺ.

โอะวาทวคฺโค ตติโย.

๓๑. อคิลานน ภิกขุณา เอโโก
อาวสสปีณฺโท ภูณฺชิตพฺโพ; ตโต เจ
อุตุตฺรี ภูณฺเชยฺย, ปาจิตฺติยฺ.

๓๒. คณฺโฆชน อญฺญตฺต สมฺยา,
ปาจิตฺติยฺ: ตตฺถายํ สมฺโย: คิลานสมฺโย
จิวฺรทานสมฺโย จิวฺรการสมฺโย อทฺธาน-
คมนสมฺโย นาวาภิรฺฐนสมฺโย มหาสมฺโย
สมณภตฺตสมฺโย, อยํ ตตฺถ สมฺโย.

๓๓. ปรมปรโภชเน อญฺญตร สมยา
ปาจิตฺตีย์ ตตฺถายํ สมโย: คิถานสมโย
จิวรทานสมโย จิวรการสมโย, อัยํ ตตฺถ
สมโย.

๓๔. ภิกขุํ ปเนว กุถํ อูปคตํ ปุเวหิ
วา มนฺเถหิ วา อภิหฺนฺจฺจุมฺปวาเรยฺย,
อาภงฺขมาเนน ภิกฺขุณา ทฺวิตฺติปตฺติปุรา
ปฏิกฺคเหตุพฺพา; ตโต เจ อุตฺตริ
ปฏิกฺคณฺเหยย ปาจิตฺตีย์. ทฺวิตฺติปตฺติปุเร
ปฏิกฺคเหตุวา ตโต นีหริตฺวา ภิกฺขุหิ
สทฺฐีํ สํวิภชิตพฺพํ อัยํ ตตฺถ สามีจิ.

๓๕. โย ปน ภิกฺขุ ภูตฺตาวิ ปวาริต
อนตฺริตฺตํ ขาทนียํ วา โภชนียํ วา

ขาทยฺย วา ญฺญชฺชยฺย วา, ปาจิตฺตียํ.

๓๖. โย ปน ภิกขุ ภิกขุํ ญฺจตาวี
ปวาริตํ อนตฺตริตฺตเตน ขาทนียเณน วา
โฆชนียเณน วา อภิหญฺจุมฺปวาเรยฺย
"หนุท ภิกขุ ขาท วา ญฺจชฺช วาติ
ชานํ อาสาทนาเปกฺโข, ญฺจตฺตสฺสมี
ปาจิตฺตียํ.

๓๗. โย ปน ภิกขุ วิกาเล ขาทนียํ
วา โฆชนียํ วา ขาทยฺย วา ญฺญชฺชยฺย วา,
ปาจิตฺตียํ.

๓๘. โย ปน ภิกขุ สนฺนิธิการกํ
ขาทนียํ วา โฆชนียํ วา ขาทยฺย วา
ญฺญชฺชยฺย วา, ปาจิตฺตียํ.

๓๘. ยานี โข ปน ตานี ปณฺธิตโภชนานี,
เสยฺยถิทํ: สปฏิ นวณฺตี เตถํ มฐฺ ฆาณิตํ
มจฺจโน มํถํ จีรํ ทธิ, โย ปน ภิกฺขุ
เอวฺรฺอุปานี ปณฺธิตโภชนานี อคฺคิลาโน
อตุตฺตโน อตุตฺตาย วิญฺญาเปตฺตวา ภูญฺเชยฺย,
ปาจิตฺตีย.

๔๐. โย ปน ภิกฺขุ อทินฺนํ มุขทฺวารํ
อาหารํ อาหเรยฺย อญฺญตฺร อุกท-
ทนฺตโปณา, ปาจิตฺตีย.

โภชนวคฺโค จตฺตฺโต.

๔๑. โย ปน ภิกฺขุ อเจลกสฺส วา
ปริพฺพทฺชาทสฺส วา ปริพฺพทฺชิกาย วา
สทฺตฺตา ขาทนฺนีย วา โภชนนฺนีย วา ทเทยฺย,

ปาจิตติย.

๔๒. โย ปน ภิกขุ ภิกขุ (เอวံ วเทยฺย*)

"เอหาวุโส คามัง วา นิคมัง วา ปิณฺฑาทาย
ปวิสิสฺสามาติ. ตสฺส ทาเปตฺวา วา
อทาเปตฺวา วา อญฺโยเชยฺย " คจฺฉาวุโส,
น เม ตยา สมฺมชฺชี่ กถา วา นิสชฺชา วา
ผาสฺสุ โหติ, เอกกสฺส เม กถา วา นิสชฺชา
วา ผาสฺสุ โหตีติ, เอตเทว ปจฺจยੰ กริตฺวา
อนนฺถัง, ปาจิตติย.

๔๓. โย ปน ภิกขุ สโภชน กุเล

อนฺุปชชฺช นิสชชฺช กปฺเปยฺย, ปาจิตติย.

๔๔. โย ปน ภิกขุ มาตุคามน สทฺฐี

รโห ปฏิจฺฉนฺเน อาสเน นิสชชฺช

๑. ม. ยฺ อทํ ปาจทวํ โปคฺคเกสฺส น ทิสฺสติ.

กပ္เปยย, ปาจิตติย.

๔๕. โย ปน ภิกขุ มาตุคามน สทฐี
เอโโก เอกาย รโห นิสซหฺม กပ္เปยย,
ปาจิตติย.

๔๖. โย ปน ภิกขุ นิมนฺติโต สภตฺโต
สมาโน สนฺตํ ภิกขุํ อนาปุจฺฉา ปุเรภตฺตํ
วา ปจฺฉาภตฺตํ วา กุเลสุ จาริตฺตํ
อาปชฺเชยฺย อญฺญตฺร สมยา, ปาจิตติย.
ตตฺถายํ สมโย: จีวรทานสมโย
จีวรการสมโย, อยํ ตตฺถ สมโย.

๔๗. อคิลานน ภิกขุณา จาตุมาส-
ปจฺฉยปวารณา สาทิตพฺพา อญฺญตฺร
ปฺนปวารณาย, อญฺญตฺร นิจฺฉปวารณาย,

ตโต เจ อุตฺตริ สาทิเยยฺย, ปาจิตฺติยฺ.

๔๘. โย ปน ภิกขุ อุตฺตฺตํ เสนํ
ทสฺสนาย คจฺเจยฺย อลฺลตฺร ตถารูป-
ปจฺจยา, ปาจิตฺติยฺ.

๔๙. สฺยา จ ตสฺส ภิกขุโน โภจิทเว
ปจฺจโย เสนํ คมนาย, ทฺวิรตฺตติรตฺตํ เตน
ภิกขุณา เสนาย วสิตพฺพํ. ตโต เจ อุตฺตริ
วเสยฺย, ปาจิตฺติยฺ.

๕๐. ทฺวิรตฺตติรตฺตญฺเจ ภิกขุ เสนาย
วสฺมาโน อุตฺโตจิกิ วา พลคฺคิ วา
สนาพฺยุหิ วา อนิกทสฺสนํ วา คจฺเจยฺย,
ปาจิตฺติยฺ.

อเจลกวคฺโค ปญฺจโม.

๕๑. สุราเมรยปานะ ปาจิตฺตีย์

๕๒. อังฺคุลีปิตฺตเก ปาจิตฺตีย์.

๕๓. อุทเก หสฺสชฺมเม ปาจิตฺตีย์.

๕๔. อนาทรียะ ปาจิตฺตีย์.

๕๕. โย ปน ภิกขุ ภิกขุํ ภีสาเปยฺย,
ปาจิตฺตีย์.

๕๖. โย ปน ภิกขุ อคฺลาโน วิสิวนา-
เปกฺโข โชตี สมากฺเขยฺย วา สมากฺหาเปยฺย
วา อลฺลตฺตฺร ตถารูปรุจฺจยา, ปาจิตฺตีย์.

๕๗. โย ปน ภิกขุ โอรนฺตฺตฺมมาถํ
นุหาเยยฺย อลฺลตฺตฺร สมยา, ปาจิตฺตีย์.
ตตฺถายํ สมโย: ทิยฺทฺโธ มาโส เสโส
คิมฺหานนฺติ วสฺसानุสฺส ปจฺโม มาโส

อิจฺเจเต อทุมเตยฺยมาธา อุณฺหสมโย
ปริพาหสมโย คิลานสมโย กมฺมสมโย
อทุธานคฺมนสมโย วาตฺวภูจิสฺมโย, อัย
ตตฺถ สมโย.

๕๘. นวมฺปน ภิกฺขุณา จีวรลาเภน
ติณฺณํ ทฺวพฺพณฺณกรณํ อลฺลตรํ
ทฺวพฺพณฺณกรณํ อาทาตพฺพํ นีลํ วา กทฺทมํ
วา กาพสามํ วา, อนาธา เจ ภิกฺขุ ติณฺณํ
ทฺวพฺพณฺณกรณํ อลฺลตรํ ทฺวพฺพณฺณกรณํ
นํว จีวรํ ปริภุญฺเชยฺย, ปาจิตฺตियํ.

๕๙. โย ปน ภิกฺขุ ภิกฺขุสุตฺต วา
ภิกฺขุณิยา วา ลิกฺขมานาย วา สามเณรสุตฺต
วา สามเณริยา วา สามํ จีวรํ วิกปฺเปตฺวา

อปจตุทธารกั ปรีภุญเชยฺย, ปาจิตฺตีย.

๖๐. โย ปน ภิกขุ ภิกขุสุส ปตฺตํ วา
จิวริ วา นิสีทนํ วา สฺวจิมริ วา กายพนฺธนํ
วา อปนิเชยฺย วา อปนิชาเปยฺย วา
อนฺตมโส หสฺสาเปกฺโขปี, ปาจิตฺตีย.

สุรปาณวคฺโค ฉฺฉโจ.

๖๑. โย ปน ภิกขุ สญฺจิจฺจ ปาณํ
ชีวิตา โวรฺโรเปยฺย, ปาจิตฺตีย.

๖๒. โย ปน ภิกขุ ชานํ สปฺปาณกั
อุทกั ปรีภุญเชยฺย, ปาจิตฺตีย.

๖๓. โย ปน ภิกขุ ชานํ ยถาชมมํ
นีหตาริกฺรณํ ปฺนภมฺมาย อุกฺโกณฺเญยฺย,
ปาจิตฺตีย.

๑. (นึ + หรุ + ต).

๖๔. โย ปน ภิกขุ ภิกขุสุตฺต ชานัน
ทุฏฐจฺจุลฺลํ อปาตฺตํ ปฏิจฺฉาเทยฺย, ปาจิตฺตีย์.

๖๕. โย ปน ภิกขุ ชานัน อุนวีตฺติวสุตฺตํ
ปุคฺคํ อุตฺตมปาเทยฺย, โส จ ปุคฺคโล
อนุตฺตมปฺนฺโน, เต จ ภิกขุ การุหา,
อิทํ ตสฺมี ปาจิตฺตีย์.

๖๖. โย ปน ภิกขุ ชานัน เถยฺยสฺตเถน
สทฺธิํ สํวิชาย เอกทฺธานมคฺคํ ปฏฺธิปฺชเชยฺย
อนุตฺมโส คามนฺตรมฺปิ, ปาจิตฺตีย์.

๖๗. โย ปน ภิกขุ มาตุคามเนน สทฺธิํ
สํวิชาย เอกทฺธานมคฺคํ ปฏฺธิปฺชเชยฺย
อนุตฺมโส คามนฺตรมฺปิ, ปาจิตฺตีย์.

๖๘. โย ปน ภิกขุ เอวํ วทเทย

" ตถาหิ ภควตา ชมมํ เทลิตํ อาชานามิ.

ยถา เยเม อนุตฺตรายิกา ชมฺมา วุตฺตา

ภควตา, เต ปฐิสฺสวโต นาลํ อนุตฺตรา-

ยายาติ, โส ภิกขุ ภิกขุหิ เอวมสฺส

วจนีโย " มา आयสฺมา เอวํ อวจ, มา

ภควนฺตํ อพฺภาจิกฺขิ; น หิ สาสฺว ภควโต

อพฺภกฺขานํ, น หิ ภควา เอวํ วทเทย,

อเนกปริยาเยน อาวุโส อนุตฺตรายิกา

ชมฺมา วุตฺตา ภควตา, อลฺลจ ปน เต

ปฐิสฺสวโต อนุตฺตรายายาติ; เอวฺลจ โส

ภิกขุ ภิกขุหิ วุจฺจมาโน ตเถว

ปคฺคณฺเหยฺย, โส ภิกขุ ภิกขุหิ ยาวตติยํ

๑. สී. ม. ยฺ. เทว. ปโตถเกสฺส ชมฺมา อนุตฺตรายิกาติ ทิสฺสติ.

สมนุภาสิตพุโท ตสุส ปฏินิสฺสคฺคทาย;
ยวตติยญฺเจ สมนุภาสियมาโน ตํ
ปฏินิสฺสชฺเชยฺย, อิจฺเจตํ กุสฺสํ; โน เจ
ปฏินิสฺสชฺเชยฺย, ปาจิตฺตियํ.

๖๕. โย ปน ภิกขุ ชานํ ตถาวาทินา
ภิกขุณา อกฺขานุชฺชเมน ตํ ทิฏฺฐิ
อปฺปฏินิสฺสญฺเจน สทฺธิ สมฺภุญฺชเยยฺย วา
สํวเสยฺย วา สห วา เสยฺยํ กปฺเปยฺย,
ปาจิตฺตियํ.

๖๖. สมณฺฑเทโสปี เจ เอวํ วเทยฺย
" ตถาหํ ภควตา ชฺชมํ เทสิตํ อาชานามิ;
ยถา เยเม อนฺตรายิกา ชฺชมา วุตฺตา
ภควตา, เต ปฏฺิเสวโต นาลํ อนฺตรา-

ยายาติ, โส สมณฺฑเทโส ภิกฺขุหิ
เอวมสฺส วจนีโย " มา อาวุโส สมณฺฑเทส
เอวํ อวจ, มา ภควนฺตํ อพฺภาจิกฺขิ, น
หิ สาธุ ภควโต อพฺภกฺขานํ, น หิ
ภควา เอวํ วเทยฺย อนฺเภปริยาเยน
อาวุโส สมณฺฑเทส อนฺตรายิกา ฐมฺมา
วุตฺตา ภควตา, อลฺลจ ปน เต ปฺภิสฺสวโต
อนฺตรายายาติ; เอวฺลจ โส สมณฺฑเทโส
ภิกฺขุหิ วุจฺจมาโน ตเถว ปคฺคณฺเหยฺย,
โส สมณฺฑเทโส ภิกฺขุหิ เอวมสฺส
วจนีโย " อชฺชตฺตคฺเค เต อาวุโส
สมณฺฑเทส น เจว โส ภควา สตุถา
อปฺทิสฺสทฺโพ; ยมฺปิ จณฺเณ สมณฺฑเทสา

๑. สී. ม. ย. เทว. โปตุถเกสุ " ฐมฺมา อนฺตรายิกา " ตี ทิสฺสตี

ลภนฺติ ภิกฺขุหิ สทฺธิ ทุวิรรตฺตติรรตฺตํ
สหเสยฺยํ, สปิ เต นตฺถิ; จร ปิเร
วินสฺสาติ. โย ปน ภิกฺขุ ชานํ ตถานาสิตํ
สมณฺสทฺทสํ อุลลาเปยฺย วา อุลฺลจาเปยฺย
วา สมฺภุญฺเชยฺย วา สห วา เสยฺยํ
กปฺเปยฺย, ปาจิตฺติยํ.

สปปาณวคฺโค สตฺตโม.

๗๑. โย ปน ภิกฺขุ ภิกฺขุหิ สหธมฺมิกํ
วฺจฺจมาโน เอวํ วทฺเยย " น ตาวาหํ
อาวุโส เอตสฺสมี สิกฺขาปเท สิกฺขิสฺสามิ,
ยาว นนฺถํ ภิกฺขุํ พุยฺยตฺตํ วินยธฺรํ
ปริปฺจุจฺฉามิตฺติ, ปาจิตฺติยํ. สิกฺขมาเนน

ภิกขเว ภิกขุณา อลฺลวตพฺพํ ปรีปฺจฺฉิตพฺพํ
ปรีปฺลหิตพฺพํ; อํยํ ตตฺถ ตาเมจฺจ.

๘๒. โย ปน ภิกขุ ปาฐโมกฺเข
อฺทฺทิสฺสมาเน เอวํ วเทยฺย " กิมฺปนิเมหิ
ชฺชุตฺถานุชฺชุตฺถเกหิ สิกฺขาปเทหิ อฺทฺทิสฺสเจหิ,
ยาวเทว กุกฺกจฺจาย วิหเสย วิเลชย
ลํวตฺตนิตีติ, สิกฺขาปทาวิวณฺณนเก
ปาจิตฺตํ.

๘๓. โย ปน ภิกขุ อนฺวตฺตมมาลํ
ปาฐโมกฺเข อฺทฺทิสฺสมาเน เอวํ วเทยฺย
" อิทาเนว โข อหํ อาชานามิ ' อยมฺปิ
กิริ ชฺมโม สุตฺตาคโต สุตฺตปริยาปนฺโน
อนฺวตฺตมมาลํ อฺทฺทิสฺสํ อากจฺฉตีติ;

ตลฺยเจ ภิกขุ อลฺยเณ ภิกขุ
ชานนยฺยํ " นิสินฺนปฺพุพฺพํ อิมินา ภิกขุณา
ทฺวิตฺติกฺขตฺตํ ปาฐิโมกฺเข อฺทฺทิสฺสมานเ
โก ปน วาโท ภิกฺขโยติ, น จ ตลฺล
ภิกขุโน อลฺยณณเกน มฺตฺติ อตฺติ; ยลฺยจ
ตลฺล อาปตฺตี, อาปนฺโน, ตลฺยจ ยถาธมฺโม
การตพฺโพ อุตฺตริลฺยจลฺล โมโห
อาโรเปตพฺโพ " ตลฺล เต อาวุโส อลาภา,
ตลฺล เต ทลฺลทฺธํ; ยํ ตวํ ปาฐิโมกฺเข
อฺทฺทิสฺสมานเ น สาทฺฐกํ อภฺจิกตฺวา
มนลฺลิกโรลฺลิตฺติ; อิทํ ตลฺลมี โมหนเก,
ปาจิตฺตियํ.

๗๔. โย ปน ภิกขุ ภิกขุสฺส กุปิต

อนตฺตมโน ปหาริ ททยฺย, ปาจิตฺตียฺ.

๓๕. โย ปน ภิกขุ ภิกขุสฺส กุปฺโต
อนตฺตมโน ตลสฺสตุตฺกํ อุกฺคิเรยฺย,
ปาจิตฺตียฺ.

๓๖. โย ปน ภิกขุ ภิกขุ อมฺลเกน
สงฺฆาภิเสเสน อนฺนุทฺธฺเสยฺย, ปาจิตฺตียฺ.

๓๗. โย ปน ภิกขุ ภิกขุสฺส สญฺจิจฺจ
กุกฺกัจจํ อูปททยฺย " อิตฺตฺส มฺหตฺตมฺปิ
อผาสฺส ภวิสฺสตีติ เอตทฺว ปจฺจยํ กริตฺวา
อนนฺถํ, ปาจิตฺตียฺ.

๓๘. โย ปน ภิกขุ ภิกขุณํ
ภณฺฑนชาตานิ กลหชาตานิ วิวาทาปนฺนานิ
อฺปสฺสฺสตีติ ทิฏฺฐเจยฺย " ยํ อิม ภาณฺฑนฺตฺ,

ตัม โสสุตตามีติ เอตทเว ปจฺจยํ กริตฺวา

อนนฺถํ, ปาจิตฺตียํ.

๘๕. โย ปน ภิกขุ ฐมฺมิกานํ กมฺมานํ

ฉนฺทํ ทตฺวา ปจฺฉา จิยฺยนธมฺมํ

อาปชฺเชยฺย, ปาจิตฺตียํ.

๘๖. โย ปน ภิกขุ สงฺฆเ วิเนยฺย-

กถาย วตฺตมานาย ฉนฺทํ อทตฺวา

อุฏฺฐายาสนา ปกฺกเมยฺย, ปาจิตฺตียํ.

๘๗. โย ปน ภิกขุ สมคฺเคน สงฺฆน

จีวรํ ทตฺวา ปจฺฉา จิยฺยนธมฺมํ อาปชฺเชยฺย

" ยถาสนฺนุตฺตํ ภิกขุ สงฺฆิกํ ลาภํ

ปริณามนฺตฺติ, ปาจิตฺตียํ.

๘๘. โย ปน ภิกขุ ชานํ สงฺฆิกํ ลาภํ

๑. สุขา. ม. เทว. จิยฺยนธมฺมํ. ย. จิยฺยนธมฺมํ.

ปริณตํ ปุคฺคสฺส ปริณามะยฺย, ปาจิตฺติยฺย.

สทฺธมฺมิกวคฺโค อฏฺฐโฆ.

๘๓. โย ปน ภิกขุ รลฺโธ ชตฺตียสฺส
มฺุทฺธาภิสิตฺตสฺส^๑ อนิกฺขนฺตราชเก
อนิกฺคตฺรตนเก ปุพฺุเพ อปฺุปฏิสํวิทิต
อินฺุทขีลํ อติกฺกามะยฺย^๒ ปาจิตฺติยฺย.

๘๔. โย ปน ภิกขุ รตนํ วา
รตนสมฺาตํ วา อณฺุณตฺุร อชฺุณฺารามา วา
อชฺุณฺาวสธา วา อุกฺคณฺุหะยฺย วา
อุกฺคณฺุหาเปยฺย วา, ปาจิตฺติยฺย.

รตนํ วา ปน ภิกฺขุณา รตนสมฺุมตํ
วา อชฺุณฺารามะ วา อชฺุณฺาวสเถ วา
อุกฺคเหตุวา วา อุกฺคณฺุหาเปตฺุวา วา

๑. สී. ม. ยฺ. เทย มฺุทฺธาวสิตฺตสฺส.

๒. สී. ม. อติกฺกเมยฺย. วรฺนินเวเสทานิ อิมํ อฺุทฺุทิสฺสติ.

นิกฺขิปิตพฺพํ " ยสุส ภวิสฺสตี, โส
หริสฺสตีติ, อโย ตตฺถ สามีจิ.

๘๕. โย ปน ภิกฺขถ สนฺตํ ภิกฺขุํ
อนาปุจฺฉา วิกาเล คามํ ปวิเสยฺย,
อณฺฺลตฺตร ตถารูปา อจฺจายิกา กรณียา
ปาจิตฺตียิ.

๘๖. โย ปน ภิกฺขุ อณฺฺลิมยํ वा
ทนฺฺตมยํ वा วิสฺถณมยํ वा สฺตฺถิมรํ
การาเปยฺย, เภทนํ ปาจิตฺตียิ.

๘๗. นวมฺปน ภิกฺขุนา มณฺจํ वा
ปีจํ वा การยมนน อณฺฺจงฺกุลปาทํ
การตพฺพํ สุกตงฺกุลน อณฺฺลตฺตร เภณฺฺจิมาย
อณฺฺนิยา, ตํ อติภฺกามยโต เภทนํ

ปาจิตตีย์.

๘๘. โย ปน ภิกขุ มลฺลํ วา ปิํ วา
ตุโลนทฺธํ การาเปยฺย, อุทฺทาลนํ
ปาจิตตีย์.

๘๙. นิสีทนมฺปน ภิกขุณา การยมาเนน
ปมาณิกํ การตพฺพํ: ตตฺริทํ ปมาณํ: ทิมโส
เทว วิทฺถลโย สุกตวิทฺถลยา, ติริยํ
ทียทฺฒํ, ทสา วิทฺถล. ตํ อตฺถกามยโต
เจทนํ ปาจิตตีย์.

๙๐. กณฺฑุปฏิจฺฉาที ปน ภิกขุณา
การยมาเนน ปมาณิกา การตพฺพา;
ตตฺริทํ ปมาณํ: ทิมโส จตฺสุโส วิทฺถลโย
สुकตวิทฺถลยา ติริยํ เทว วิทฺถลโย. ตํ

อติกกามยโต เจทนํ ปาจิตฺติย.

๕๑. วสุตฺถิสถิกฺกํ ปน ภิกฺขุณา
การยมาเนน ปมาณิกา การตพฺพา; ตตฺริทํ
ปมาณํ: ทีฆโส ฌ วิทฺตฺติโย สุกตวิทฺตฺติยา
ติริยํ อพฺตฺเตยฺยา. ตํ อติกกามยโต
เจทนํ ปาจิตฺติย.

๕๒. โย ปน ภิกฺขุ สุกตจิวรรูปปมาณํ
จิวรรํ การาเปยฺย อติเรกํ วา, เจทนํ
ปาจิตฺติย. ตตฺริทํ สุกตสฺส สุกตจิวรรูป-
ปมาณํ: ทีฆโส นว วิทฺตฺติโย สุกตวิทฺตฺติยา
ติริยํ ฌ วิทฺตฺติโย, อิทํ สุกตสฺส
สุกตจิวรรูปปมาณํ.

รตนวคฺโค นวโม.

อุทฺทสิฏฺฐา โข อายสฺมฺนุโต เทวณฺวติ
ปาจิตฺตยา ฆมฺมา.

ตตฺถายสฺมฺนุเต ปุจฺฉามิ: กจฺจิตฺถ
ปริสฺสุทฺธา ?

ทฺตฺติมฺปิ ปุจฺฉามิ: กจฺจิตฺถ ปริสฺสุทฺธา ?

ตตฺติมฺปิ ปุจฺฉามิ: กจฺจิตฺถ ปริสฺสุทฺธา ?

ปริสฺสุทฺเทตฺถายสฺมฺนุโต ตสฺมา ตฺถุหิ,
เอวเมตํ ฆารยามิ.

ปาจิตฺตยา นิฏฺฐิตา.

อิเม โข ปนายสมนุโต จตตารโ
ปาฐิตเสณียา ฌมฺมา อุทฺเทสํ อาคจฺจนฺติ.

๑. โย ปน ภิกขุ อลฺยถาทิกาย
ภิกขุณียา อนฺตรมรํ ปวิฏฺฐาย หตฺถโต
ขาทนียํ วา โภชนียํ วา สหตฺถา
ปฏฺธิคฺคเหตุวา ขาทฺเขยฺย วา ญฺญชฺเขยฺย วา,
ปฏฺธิเทสฺตพฺพิ เตน ภิกขุณา " คารยฺหํ
อาวุโส ฌมฺมํ อापฺชฺซี อสฺปฺปายํ
ปาฐิตเสณียํ, ตํ ปฏฺธิเทสฺมีติ.

๒. ภิกขุ ปเนว กุเลสุ นิมนฺติตา
ญฺญชฺนฺติ, ตตฺร เจ ภิกขุณี โวสาสมานรฺูปา
จิตฺตา โหติ " อีชฺ สฺวปํ เทถ, อีชฺ โอทนํ เทถาติ,
เตหิ ภิกขุหิ สวา ภิกขุณี อปฺสาเทตพฺพวา

๑. สී. ม. ยฺ. เทว. โปตฺถเกสุ เอตฺถนฺตเร สติ อตฺถิ.

" อปสกุท ตาว ภคินี, ยาว ภิกขุ
ภุชชุตฺติ; เอกสุสปี เจ^๑ ภิกขุโน
นปฺปฏิกฺขาเสยฺย ตํ ภิกขุณี อปสทาเทตฺถ
" อปสกุท ตาว ภคินี, ยาว ภิกขุ
ภุชชุตฺติ, ปฏฺฐิตฺเตตฺตพฺพํ เตหิ ภิกขุหิ
" คารยฺหํ อาวุโส ชมฺมํ อปชฺชิมฺหา
อสฺสฺสํ ปาฏิกฺขเทสนียํ, ตํ ปฏฺฐิตฺเตสฺมาติ.

๑. ยานิ โข ปน ตานิ เส^๒กฺขสมฺมตานิ
กฺุถานิ, โย ปน ภิกขุ ตถารูเปสฺส เสกฺข-
สมฺมตฺส กุเลสฺส ปุพฺพเพ อนิมฺนติโต
อคฺคิลาโน ขาทนียํ วา โภชนียํ วา สหตฺถา
ปฏฺฐิตฺตเหตุวา ขาทฺเตยฺย วา ภุชชฺชเยยฺย วา,
ปฏฺฐิตฺเตตฺตพฺพํ เตน ภิกขุณา " คารยฺหํ

๑. ม. ข. เทว. เอกสุส เจปี. สී. สุขา. เอกสุสปี เจ.

๒. สී. ม. ยู. เทว. เสข-

อาวุโส ฌมมํ อาปชชี อสปปายํ

ปาฏิเทสนียํ, ตํ ปฏิเทเสมีติ.

๔. ยานิ โข ปน ตานิ อารณฺณกานิ
เสนาสนานิ สาสงฺกสมฺมตานิ สปปฎิ-
ภยานิ, โย ปน ภิกขุ ตถารุเปสฺสุ เสนาสเนสฺสุ
วิหรนฺโต ปุพฺเพ อปฺปฏิสํวิตํ ขาทนียํ
วา โภชนียํ วา อชฺฌารามे สหตุถา
ปฏิกุคฺคเหตุวา อคิลาโน ขาทะยฺย วา
ภุญฺชะยฺย วา, ปฏิเทเสตพฺพํ เตน ภิกขุณา
" การยฺหํ อาวุโส ฌมมํ อาปชชี อสปปายํ
ปาฏิเทสนียํ, ตํ ปฏิเทเสมีติ.

อุทฺทสิฏฺฐา โข อายสฺสมนฺโต จตุตฺตาริ
ปาฏิเทสนียา ฌมฺมา.

๑. สී. สุขา. โปตุถเกสฺสุ วิหรนฺโตติ ปทํ อติถิ. ม. ย.
เทว. โปตุถเกสฺสุ ปน อิทํ นติถิ.

ตตถายสฺมนุเต ปุจฺฉามิ; กจฺจิตถา

ปริสฺสุทฺธา?

ทฺตฺติยมฺปิ ปุจฺฉามิ; กจฺจิตฺถ ปริสฺสุทฺธา?

ตตฺติยมฺปิ ปุจฺฉามิ; กจฺจิตฺถ ปริสฺสุทฺธา?

ปริสฺสุทฺเชตฺถายสฺมนุโต ตสฺมา ตฺถุหิ,

เอวเมตํ ธารยามิ.

ปาฐิตฺเตสนียา นิฏฺฐิตา.

อิเม โข ปนายสุมนิโต เสขิยา ฌมฺมา
อุทฺเทถิ อากฺขณิถิ.

๑. " ปริมณฺฑลํ นิวาเสสุตฺตมิตฺติ สิกฺขา
กรณียา.

๒. " ปริมณฺฑลํ ปารุปีสุตฺตมิตฺติ สิกฺขา
กรณียา.

๓. " สุปฺปฏิจฺจนฺโน อนฺตรมเร
คฺมิสุตฺตมิตฺติ สิกฺขา กรณียา.

๔. " สุปฺปฏิจฺจนฺโน อนฺตรมเร
นิตฺธิสุตฺตมิตฺติ สิกฺขา กรณียา.

๕. " สุตฺตํวูโต อนฺตรมเร คฺมิสุตฺตมิตฺติ
สิกฺขา กรณียา.

๖. " สุตฺตํวูโต อนฺตรมเว นิตฺธิสุตฺตมิตฺติ

ติग्ขา กรณียา.

๗. " โอกุขิตุจกขุ อนุตรมเร
คมิสฺสามีติ ติग्ขา กรณียา.

๘. " โอกุขิตุจกขุ อนุตรมเร
นีสิตฺสามีติ ติग्ขา กรณียา.

๙. " น อุกุขิตุคทาย อนุตรมเร
คมิสฺสามีติ ติग्ขา กรณียา.

๑๐. " น อุกุขิตุคทาย อนุตรมเร
นีสิตฺสามีติ ติग्ขา กรณียา.

๑๑. " น อุชฺชคฺมิคทาย อนุตรมเร
คมิสฺสามีติ ติग्ขา กรณียา.

๑๒. " น อุชฺชคฺมิคทาย อนุตรมเร
นีสิตฺสามีติ ติग्ขา กรณียา.

๑๓. " อปฺปสทฺธิโท   อนุตรมเร
คฺมิสฺสสามีติ   สิกฺขา   กรณียา.
๑๔. " อปฺปสทฺโท   อนุตรมเร
นีสีทิสฺสามีติ   สิกฺขา   กรณียา.
๑๕. " น   กายปฺปจาลกํ   อนุตรมเร
คฺมิสฺสสามีติ   สิกฺขา   กรณียา.
๑๖. " น   กายปฺปจาลกํ   อนุตรมเร
นีสีทิสฺสามีติ   สิกฺขา   กรณียา.
๑๗. " น   พหุปฺปจาลกํ   อนุตรมเร
คฺมิสฺสสามีติ   สิกฺขา   กรณียา.
๑๘. " น   พหุปฺปจาลกํ   อนุตรมเร
นีสีทิสฺสามีติ   สิกฺขา   กรณียา.
๑๙. " น   สีสฺปฺปจาลกํ   อนุตรมเร

คมิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๒๐. " น สีตฺปปจาลกํ อนฺตรมฺเร

นิสฺสทฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๒๑. " น ขมฺภกโต อนฺตรมฺเร

คมิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๒๒. " น ขมฺภกโต อนฺตรมฺเร

นิสฺสทฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๒๓. " น โอคฺคฺฉฺฉิตฺตํ อนฺตรมฺเร

คมิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๒๔. " น โอคฺคฺฉฺฉิตฺตํ อนฺตรมฺเร

นิสฺสทฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๒๕. " น อุกฺกฺกฺกํ อนฺตรมฺเร

คมิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๒๖. " น ปลุตตถิกาย อนฺตรมเร
นีสัทธสามิตี สิกฺขา กรณียา.
    ฉพฺพีสตี   สารูปปา
    ๑. " สกฺกจฺจํ   ปีณฺฆปาตํ
    ปฏิกฺคเหสฺสสามิตี สิกฺขา กรณียา.
    ๒. " ปตฺตสณฺณี   ปีณฺฆปาตํ
    ปฏิกฺคเหสฺสสามิตี สิกฺขา กรณียา.
    ๓. " สมฺมสุปกํ   ปีณฺฆปาตํ
    ปฏิกฺคเหสฺสสามิตี สิกฺขา กรณียา.
    ๔. " สมตฺตติกํ   ปีณฺฆปาตํ
    ปฏิกฺคเหสฺสสามิตี สิกฺขา กรณียา.
    ๕. " สกฺกจฺจํ   ปีณฺฆปาตํ   ภฺยฺยชิตฺตสามิตี

อตุตโน อตุถย วิถุณยเปตุว

ภุถุชิสตุสมีติ สิถุขย กรณียย.

๑๒. " น อุชฎณนสตุถึ ปเรถั ปตุต
โอิโลเกตุสมีติ สิถุขย กรณียย.

๑๓. " นนติมหนตุ กวฬั กริสตุสมีติ
สิถุขย กรณียย.

๑๔. " ปริมณุทลั ออโลปั กริสตุสมีติ
สิถุขย กรณียย.

๑๕. " น อนนหณฺเฏ กวเพ มุขทวารี
วิวริสตุสมีติ สิถุขย กรณียย.

๑๖. " น ภุถุชมโน สฬุฬั หตุถั มุเช
ปกุชึปิสตุสมีติ สิถุขย กรณียย.

๑๗. " น สกวเพน* มุเชน พุยหิส-

๑. สททปโรตุถเกสุ กพพ-อิติ ทิสตุสติ. สย. วิ. ปอตุถเกปี
ติ ทิสตุสติ.

สามีติ สิกขา กรณียา.

๑๘. " น ปิณทุทิกเขปํ ภูริชุตฺตสามีติ

สิกขา กรณียา.

๑๙. " น กวพาวจฺเจทกํ ภูริชุตฺตสามีติ

สิกขา กรณียา.

๒๐. " น อวคณฺฑการกํ ภูริชุตฺตสามีติ

สิกขา กรณียา.

๒๑. " น หตฺถนิทฺฐนํ ภูริชุตฺตสามีติ

สิกขา กรณียา.

๒๒. " น สิตฺถาวการกํ ภูริชุตฺตสามีติ

สิกขา กรณียา.

๒๓. " น ชิวฺหานิจฺฉารกํ ภูริชุตฺตสามีติ

สิกขา กรณียา.

๑. เภฏฐา วุตฺตตทิสเมว. ๒. อญฺจตรฺ สฺยา. โปตุตกา
รตฺสวเสน นิตฺฐนกันฺติ ทิสฺสติ.

๒๔. " น จปฺจปฺการกํ ญฺชิตฺตสํมิตี

ติฏฺขา กรณียา.

๒๕. " น สุรฺรสุรฺการกํ ญฺชิตฺตสํมิตี

ติฏฺขา กรณียา.

๒๖. " น หตฺถนิลฺลหํ ญฺชิตฺตสํมิตี

ติฏฺขา กรณียา.

๒๗. " น ปตฺตนิลฺลหํ ญฺชิตฺตสํมิตี

ติฏฺขา กรณียา.

๒๘. " น โอลฺลนฺนนิลฺลหํ ญฺชิตฺตสํมิตี

ติฏฺขา กรณียา.

๒๙. " น สํมิตฺเตน หตฺถेเนน ปานีย-
ธาลกํ ปฏฺฐิตฺตสํมิตี ติฏฺขา กรณียา.

๓๐. " น สติตฺถกํ ปตฺตโชนํ

อนฺตรมเร จฑุเตสฺสามีติ สิग्ขา กรณียา.

สมตีส โภชนาปฐิธฺยุดฺดา.

๑. " น จตฺตปาณิสฺส อคิลานิสฺส
ธมฺมํ เทสิสฺสามีติ สิग्ขา กรณียา.

๒. " น ทณฺฑปาณิสฺส อคิลานิสฺส
ธมฺมํ เทสิสฺสามีติ สิग्ขา กรณียา.

๓. " น สตฺถปาณิสฺส อคิลานิสฺส
ธมฺมํ เทสิสฺสามีติ สิग्ขา กรณียา.

๔. " น อาวุธปาณิสฺส อคิลานิสฺส
ธมฺมํ เทสิสฺสามีติ สิग्ขา กรณียา.

๕. " น ปาทุการุฬฺหิสฺส อคิลานิสฺส
ธมฺมํ เทสิสฺสามีติ สิग्ขา กรณียา.

๑. สุขา. วิ โปตฺถเก สพฺพตฺถ สิग्ขาปเทสฺ เทสฺสามีติ
ทิสฺสตี. สී. ม. ยฺ. เทว. เทสฺสามีติเยว.

๖. " น อุปาหนารุพฺหสฺส อคิลานสฺส
ชฺมมํ เทลิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.
๗. " น ยานคตสฺส อคิลานสฺส ชฺมมํ
เทลิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.
๘. " น สยนคตสฺส อคิลานสฺส
ชฺมมํ เทลิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.
๙. " น ปลลตฺถิกาย นิสินฺนสฺส
อคิลานสฺส ชฺมมํ เทลิสฺสามีติ สิกฺขา
กรณียา.
๑๐. " น เวฏฺฐิตีตฺถสฺส อคิลานสฺส
ชฺมมํ เทลิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.
๑๑. " น โอคุณฺฐิตีตฺถสฺส อคิลานสฺส
ชฺมมํ เทลิสฺสามีติ สิกฺขา กรณียา.

๑๒. " น ฉมยํ นิสิตฺตฺวา อสเน
นินฺนฺสฺส อคิลานฺสฺส ฃมฺมํ เทสิตฺตมิตฺติ
สิทฺทฺชา กรณียา.

๑๓. " น นีเจ อสเน นิสิตฺตฺวา
อุจฺเจ อสเน นินฺนฺสฺส อคิลานฺสฺส
ฃมฺมํ เทสิตฺตมิตฺติ สิทฺทฺชา กรณียา.

๑๔. " น จิตฺตํ นินฺนฺสฺส อคิลานฺสฺส
ฃมฺมํ เทสิตฺตมิตฺติ สิทฺทฺชา กรณียา.

๑๕. " น ปจฺจโต คจฺจนฺโต ปฺรโต
คจฺจนฺตฺสฺส อคิลานฺสฺส ฃมฺมํ เทสิตฺตมิตฺติ
สิทฺทฺชา กรณียา.

๑๖. " น อุปฺปถน คจฺจนฺโต ปถน
คจฺจนฺตฺสฺส อคิลานฺสฺส ฃมฺมํ เทสิตฺตมิตฺติ

สิกขา ธรรมเนียม.

โสฬส ธรรมเทศนาปฏิตยุตตา.

๑. " น จิต อคิลาน อจจาร์ วา
ปุตตาว วา ทริตตามีติ สิกขา ธรรมเนียม.

๒. " น ทริต อคิลาน อจจาร์ วา
ปุตตาว วา เขฬ วา ทริตตามีติ สิกขา
ธรรมเนียม.

๓. " น อุตเท อคิลาน อจจาร์ วา
ปุตตาว วา เขฬ วา ทริตตามีติ สิกขา
ธรรมเนียม.

ตโย ปกิลณกา.

อทุทธิฐฐา โข อายสมนุโต เสชีย
ธมมา.

ตถุถายสุมนุเต ปุจณามิ: กจจิตถ

ปริสุทฐา ?

ทุตियมปิ ปุจณามิ: กจจิตถ ปริสุทฐา ?

ตติยมปิ ปุจณามิ: กจจิตถ ปริสุทฐา ?

ปริสุทฐเชตถายสุมนุโต ตสุมา ตถุหิ,

เอวเมตํ ชารยามิ.

เสขียา นิฏฐิตา.

อิเม โข ปนายสุมนุโต สตุตธาธิกรณ-

สมถา ชมฺมา อุตฺเทถํ อากจฺจนฺติ.

อุปฺปนฺนุปฺปนฺนํ อธิกรณํ

สมถาย วุปฺสมาย สมฺมุขาวินโย

ทาทพุโ, สติวินโย ทาทพุโ,

อมุพฺพหวินโย ทาทพฺโพ, ปฏฺฐิตฺตกรณํ,
เยภฺยุยฺยสิกา, ตสฺส ปาปฺยสิกา,
ติณฺวตฺตารโกติ.

อฺทฺทฺธิฏฺฐ โข อายสฺสมนฺโต สตฺตาทิ-
กรณฺสมถา ชมฺมา.

ตตฺถายสฺสมนฺเต ปุจฺฉามิ: กจฺจิตฺถ
ปริสฺสุทฺธา ?

ทฺตฺถิมฺปิ ปุจฺฉามิ: กจฺจิตฺถ ปริสฺสุทฺธา ?

ตตฺถิมฺปิ ปุจฺฉามิ: กจฺจิตฺถ ปริสฺสุทฺธา ?

ปริสฺสุทฺธเตถายสฺสมนฺโต, ตสฺมา ตฺถุหิ,
เอวเมตํ ชารยามิ.

สตฺตาทิกรณฺสมถา นิฏฺฐิตา.

๑. ส. ย. ตสฺสปาปฺยสิกา. สฺยา. วิ. (๒๔๗๐) ม. เทว.
ตสฺสปาปฺยสิกา.

อุทฺทิฏฺฐัง โข อายสฺมณฺโตะ นิทานํ.

อุทฺทิฏฺฐา จตฺตารो ปาราชิกา ชมฺมา.

อุทฺทิฏฺฐา เทรส สงฺฆาติเสธา ชมฺมา.

อุทฺทิฏฺฐา เทว อนิยตา ชมฺมา. อุทฺทิฏฺฐา

ทีส นิสฺสคฺคิยา ปาจิตฺติยา ชมฺมา.

อุทฺทิฏฺฐา เทวนวุติ ปาจิตฺติยา ชมฺมา.

อุทฺทิฏฺฐา จตฺตารो ปาฏิเทสนิยา ชมฺมา.

อุทฺทิฏฺฐา เสขิยา ชมฺมา. อุทฺทิฏฺฐา

สत्ตตาริกรณสมถา ชมฺมา.

เอตฺตกนฺตสฺส ภควโต สุตฺตาคตฺตํ

สุตฺตปริยาปนฺนํ อนฺวตฺตมมาถฺ อุกฺกเทถฺ

อาคจฺจติ. ตตฺถ สพฺเพเหว สมคฺคเหิ

สฺมฺโฆทมาเนหิ อวิวทมาเนหิ สิกฺขิตพฺพนฺติ.

ภิกขุปาฏิโมกฺขํ นิฏฺฐิตํ.

ปุพฺพภคณมการ

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต

สมมาสมพุทฺธสฺส.

๓ จบ

สจฺจกรียคถา

นตฺถิ เม สรณํ อถฺถํ พุทฺโธ เม สรณํ วรํ

เอเตน สจฺจวชฺเชน โสตฺถิ เม โหตุ

สพฺพทา.

นตฺถิ เม สรณํ อถฺถํ ชมฺโม เม สรณํ วรํ

เอเตน สจฺจวชฺเชน โสตฺถิ เม โหตุ

สพฺพทา.

นคฺติ เม สรณํ อญฺญํ สงฺโฆ เม สรณํ วรํ
เอเตน สจฺจวชฺเชน โสคฺติ เม โหตุ
สพฺพทา.

สีกุทเทสปาฐ

ภาสิตมัทเต เตน ภควตา ชานตา
ปัสสตา อรหตา สมฺมาสมพุทฺเฐน,
"สมฺปนฺนสีกา ภิกฺขเว วิหฺรธ สมฺปนฺน-
ปาฏิโมกฺขา, ปาฏิโมกฺขสํวรํสูตา วิหฺรธ
อาจารโคจรสมฺปนฺนา, อณฺมตฺเตสุ วชฺเชสุ
ภยทสฺสาวิ สมาทาย สิกฺขถ สิกฺขาปเทสุติ,
ตสฺมาติหฺมเหหิ สิกฺขิตพฺพํ, "สมฺปนฺนสีกา
วิหฺริสฺสาม สมฺปนฺนปาฏิโมกฺขา, ปาฏิ-
โมกฺขสํวรํสูตา วิหฺริสฺสาม อาจารโคจร-
สมฺปนฺนา, อณฺมตฺเตสุ วชฺเชสุ ภยทสฺสาวิ
สมาทาย สิกฺขิตฺสสาม สิกฺขาเทสุติ,
เอวณฺหิ โน สิกฺขิตพฺพํ.

ตายนคาคา

ฉินุท โสถํ ปรกุกมม กามะ ปนุท พุราหุณ,
นปฺปหาย มุณี กามะ เนกตฺตมฺปชฺชติ.
กยิรา เจ กยิราถนํ ทพฺพเหมนํ ปรกุกเม,
สิถิโถ หิ ปริพฺพาไซ ภิโย อากิเรต รชํ.
อกถํ ทุกกฺกํ เสโย ปจฺจมา ตปฺปติ ทุกกฺกํ,
กตลฺลจ สุกถํ เสโย ยํ กตฺวา นานุตปฺปติ.
กุโส ยถา ทุคฺคหิโต หตฺถเมวานุกฺกนฺตติ,
สามลฺลํ ทปฺปรามกฺกํ นิริยายฺยปคฺคตฺติ.
ยงฺกิลฺลจิ สิถิถํ กมฺมํ สงฺกิลฺลจฺลฺลจ ยํ วจํ,
สงฺกสฺสรํ พุรหฺมจริยํ น ตํ โหติ มหปฺพลนฺตติ.